

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Кафедра географії та туризму

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота

**ПОРІВНЯЛЬНИЙ ДЕМОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ПОСЕЛЕНЬ
БАТІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ**

Бороні Дора Андріївна

Студентка IV-го курсу

Освітня програма 014 Середня освіта (Географія)

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена Вченою радою ЗУІ

Протокол № 8 / 22 листопада 2022 року

Науковий керівник: **МОЛНАР Д СТЕФАН СТЕФАНОВИЧ**
PhD, доцент

Завідувач кафедри географії та туризму: **МОЛНАР ЙОСИП ЙОЖЕФОВИЧ**
к.г.н., доцент

Робота захищена на оцінку _____, «___» _____ 2023 року

Протокол № _____ / 2023

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра географії та туризму

Кваліфікаційна робота

**ПОРІВНЯЛЬНИЙ ДЕМОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ПОСЕЛЕНЬ
БАТІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ**

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Виконала: студентка IV-го курсу

Бороні Дора Андріївна

Освітня програма 014 Середня освіта (Географія)

Науковий керівник: **Молнар Д Стефан Стефанович,**

PhD, доцент

Рецензент: **Іжак Тібор Йосипович**

к.г.н., доцент

Берегове

2023

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Földtudományi és Turizmus Tanszék

**A BÁTYÚI KISTÉRSÉG TELEPÜLÉSEINEK ÖSSZEHASONLÍTÓ DEMOGRÁFIAI
JELLEMZÉSE**

Szakdolgozat

Képzési szint: alapképzés

Készítette: **Baranyi Dóra**

IV. évfolyamos hallgató

Képzési program: 014 Középfiskolai oktatás (Földrajz)

Témavezető: **Dr. Molnár D. István**

PhD, docens

Recenzens: **Dr. Izsák Tibor**

PhD, docens

ЗМІСТ

Вступ	6
I. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА БАТІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	7
II. ОГЛЯД ПОСЕЛЕНЬ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ (ГЕОГРАФІЧНЕ РОЗТАШУВАННЯ, ІСТОРІЯ, ЕКОНОМІКА, СУСПІЛЬНЕ ЖИТТЯ, КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ)	9
III. ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ	19
IV. РЕЗУЛЬТАТИ	20
4.1. Чисельність населення поселень Батівської територіальної громади.....	20
4.2. Зміна національного складу на території Батівської ОТГ у період з 1880 по 2001 роки	30
4.3. Релігійний склад поселень Батівської територіальної громади.....	40
Висновки	48
Резюме (на угорській мові)	49
Резюме (на українській мові)	54
Список використаної літератури	50
Список ілюстрацій	52
Список таблиць	53
Заява	55
Подяка	56

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	6
I. A BÁTÝÚI KISTÉRSÉG ÁLTALÁNOS JELLEMZÉSE	7
II.A KISTÉRSÉG TELEPÜLÉSEINEK ÁTTEKINTÉSE (FÖLDRAJZI HELYZETE, TÖRTÉNELME, GAZDASÁGA, TÁRSADALMI ÉLETE, KULTURÁLIS ÉLETE).....	9
III. FELHASZNÁLT IRODALOM ÉS KUTATÁSI MÓDSZEREK	19
IV. EREDMÉNYEK.....	20
4.1. A Bátyúi kistérség településeinek népességszáma	20
4.2. A nemzetiségi összetétel változása a kistérség területén 1880-2001 között	30
4.3. A Bátyúi kistérség falvainak vallási összetétele	40
Következtetések	48
Összegzés	49
Irodalomjegyzék	50
Ábrajegyzék	52
Táblázatok jegyzéke	53
Резюме.....	54
Nyilatkozat	55
Köszönetnyilvánítás.....	56

BEVEZETÉS

Szakdolgozatom témája A Bátyúi kistérség településeinek összehasonlító demográfiai jellemzése. Ehhez a kistérséghez tartozik szülőfalum, Harangláb is, ezért fontosnak tartom ismerni és ismertetni a kistérség lakosságának számát, nemzetiségi összetételét, vallási eloszlását.

A munka fő célja, hogy teljes képet kapjunk a Bátyúi kistérség demográfiai jellemzőiről, a települések földrajzi helyzetéről, a falvak történelméről, gazdaságukról, társadalmi életükről és vallásukról. A kistérség népességföldrajzi és vallási felméréséhez szakirodalmi és terepi kutatást is alkalmaztunk.

A munka négy fejezetből tevődik össze. Az első fejezetben a kistérség megismerésére, jellemzésére fektettük a hangsúlyt. Szó esik ebben a fejezetben a decentralizációs folyamatról is, aminek a következtében megalakultak a jelenlegi kistérségek.

A második fejezetben a kistérség településeinek földrajzi helyzetéről olvashatunk. Betekintést nyerhetünk a falvak történelmébe, gazdaságukba és a társadalmi életükbe.

A harmadik fejezetben a felhasznált irodalom és a kutatási módszerek kapnak helyet.

A negyedik fejezetben a kutatás eredményei kaptak helyet. A negyedik fejezet első részében a népességszámmal foglalkozunk. Táblázatokba rendezzük a rendelkezésünkre álló népességi és nemzetiségi adatokat és annak változását, amit térképeken ábrázolunk. A térképeket a QGIS program segítségével készítettük el.

Fontosnak tartottuk a vallási összetételt is megvizsgálni, erről is irtunk a munka utolsó részeként. A vizsgálat tárgyához az információkat nemzetiségi adatokhoz hasonlóan a Sebők László adatbázisából dolgoztuk fel.

I. A BÁTÝÚI KISTÉRSÉG ÁLTALÁNOS JELLEMZÉSE

2015-ben Ukrajna Legfelsőbb Tanácsa elfogadta a helyi önkormányzatok önkéntes társulásairól szóló törvényt, amely a közigazgatás vagy a decentralizációs reformok kezdetét jelenti Ukrajnában. A reformok eredményeként a helyi városi és községi önkormányzatoknak egységes területi közösségek, más néven kistérségekbe kellett szerveződniük.

2020. július 17-én a Legfelsőbb Tanács megszavazta a régiók létrehozásáról és megszüntetéséről szóló rendeletet, amely lezárta a decentralizációs folyamat törvényi előírásait: Ukrajnából 490 régiót megszüntettek és 136 új régiót hoztak létre. Kárpátalja 13 járása helyett 6 járás maradt (Ungvári, Munkácsi, Beregszászi, Huszti, Técsői és Rahói járás), míg a korábbi 337 önkormányzat 64 kistérségbe szerveződik (Molnár D., 2021).

A Bányói Kistérség a Beregszászi járásban helyezkedik el, négy egyesült önkormányzatot foglal magába (1. ábra).

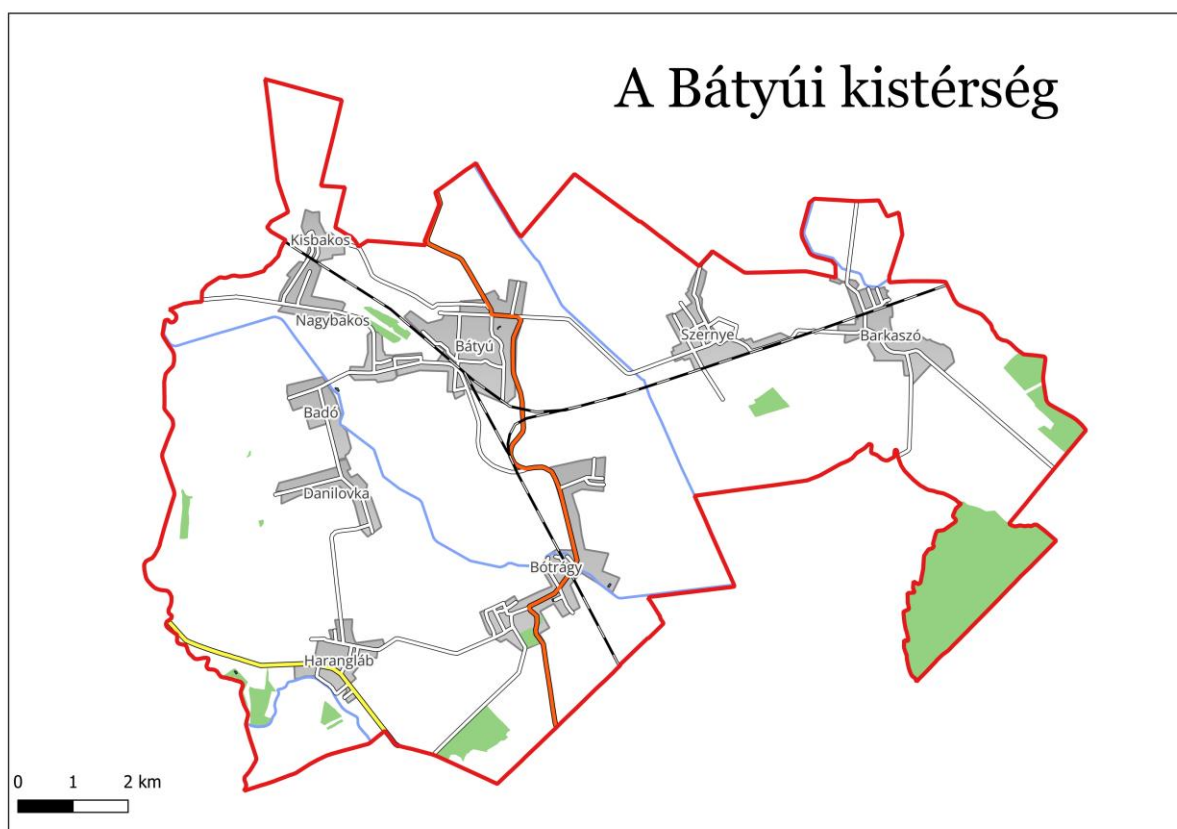

1. ábra. A Bányói kistérség elhelyezkedése Kárpátalján

Forrás: saját szerkesztés

A kistérség központja, Bátyú. A kistérséghez a következő falvak tartoznak: Badótanya, Barkaszó, Bótrágy, Danilovka, Kisbakos, Harangláb, Nagybakos és Szernye (2. ábra).

A kistérség területe 118,6 km², lakosságszáma a 2001-es népszámlálás adatai alapján 12 160 fő (Lévai Evelin, 2021).

2. ábra. A Bátyúi kistérség térképe

Saját szerkesztés

II. A KISTÉRSÉG TELEPÜLÉSEINEK ÁTTEKINTÉSE (FÖLDRAJZI HELYZETE, TÖRTÉNELME, GAZDASÁGA, TÁRSADALMI ÉLETE)

Bátyú

Bátyú (ukránul Батьове, korábban Вузлове) magyar többségű nagyközség Ukrajnában, Kárpátalján. A település a Munkácsi, Ungvári és Beregszászi járás találkozásában fekszik, Beregszásztól 36 km-re. Jelentős vasúti személyforgalmi és teherforgalmi csomópont. A volt Szovjetunióban Csap mellett az ország másik legjelentősebb „nyugati kapuja”, keskeny és széles nyomtávú teherforgalmi pályaudvarral. Battyún áthalad több nemzetközi vonal, itt érintkezik az Ungvár-Munkács, valamint az Aknaszlatina- Battyú vasútvonal. A falú a Beregszászi járás többi községéhez képest a legalacsonyabban fekszik. A falútól nem messze kezdődik a Szernye-mocsár és a határában kanyarog a Bótrágy-patak. A település címerében egy bika látható (3. ábra) (Beregszászi Anikó, 2003).

3. ábra. Battyú címere

Forrás: Wikipédia

A falu Árpád-kori település. Battyút az első okiratok a 12. században említik. Több történetet is létezik a falú nevének eredetét illetően. Az egyik szerint réges-régen megpihent itt Batu kán, s a helyiek róla nevezték el lakhelyüket. Az írásos emlékek erre rácáfolnak, ugyanis már korábban említik a települést ezen a néven, semmint Batu kán hadjáratára sor

került volna. A másik monda szerint, a falu közelebb feküdt a Tiszához, a folyó gyakran elöntötte a települést, így a helyiek Kátuként emlegették a falut, mely később Bátyúra változott. Az egyszerű falusi emberek szerint a hátukon batyut viselő emberek megnevezéséből származik a falú neve. A szájhagyomány szerint a település alapítói pásztorok és fafaragók voltak. A falu birtokosai a Lónyayak voltak 1285-től egészen 1920-ig (*Beregszászi Anikó, 2003*).

A településnek a csehszlovák érában betelepített ukrán/ruszin kolóniákkal (Badó, Bakos, Újbátyú) közös kolhoza – XXI. Pártkongresszus Kolhoz néven – a szovjet időszakban jól működött. Azonban a bátyúi lakosok zöme az iparban helyezkedett el, a föld vagy a gazdálkodás nem érdekelte őket. Mára a gazdaság felbomlott, maradék vagyonából gazdaszövetségek alakultak. A falu területén 11 magánvállalkozás működik, három magyar, hét ukrán, egy orosz tulajdonban. Ezek zöme kereskedelmi, illetve vendéglátó-ipari profilú (*Beregszászi Anikó, 2003*).

Szinte minden család rendelkezik saját földterületről, amit a családok többsége művel is. Főleg burgonyát, kukoricát, paradicsomot, babot, borsót, répát, tököt, uborkát, káposztát termesztenek. Bátyúban magyar tannyelvű középiskola, valamint ukrán nyelvű általános iskola is működik. A magyar tannyelvű középiskola 1945-től működik, ekkor még általános iskolaként, 1954-ben lett középiskolai szintű. A településen zeneiskola is működik, ahol az évek során egyre kevesebb a diák. Az 1980-as években népszerű zeneiskola volt, a környező falvak gyermekei is itt tanultak különböző hangszereken játszani. Az intézmény tanárai főként Beregszászból és Ungvárról érkeztek oktatni. Napjainkban már Bátyúi szakemberek oktatnak a zeneiskolában. Bátyúban két egészségügyi és szociális intézmény van: a valamikor szebb időket megélt, és körzeti feladatokat is ellátó kórház és ambulancia, mely mára szinte kizárólag csak járóbeteg-kezelést folytat. A szociális központ a régi Lónyai-kastélyban található. A falu lakosainak nagy része református, református egyháza 1700-ban keletkezett. A falú lelkipásztora jelenleg, Kacsó Géza. A falu lakosai nemzetiségre való tekintet nélkül évtizedeken keresztül közös temetőbe temetkeztek. A 90-es évek végen merült fel az igény, hogy külön temetőket hozzanak létre a különböző nemzetiségek számára. Jelenleg három temető van Bátyú területén (*Beregszászi Anikó, 2003*).

Harangláb

Harangláb a kistérség délnyugati csücskében közvetlenül az ukrán-magyar határ mentén fekszik. A Beregszász - Nagydobrony – Csap országúttal egy 5 km hosszúságú bekötőút köti össze.

A település szélén 1989-ben a magyarországi Lónya felé kishatárátkelő nyílt, melyet 2003 őszén nemzetközivé nyilvánítottak. A települést számos buszjárat köti össze a járási központtal. A falut átszeli a Csaronda patak, ami jelenleg ki van száradva, de tavasszal a hó elolvadása után mindig megtelik vízzel, de a forráság beköszöntével el is tűnik a víz pár hét alatt. Ezen kívül egy mesterséges tó is található a faluban. A falu erdővel is el van látva, a helyiek úgy nevezik, hogy „kuné”. Nem messze található a hetenyi erdő is, ahová a helyiek szívesen járnak gombázni és kirándulni (*Lehoczky Tivadar, 1995*).

4. ábra. Harangláb címere és zászlója

Forrás: Wikipédia

A XIV. századból maradt ránk az első írásos emlék a falu nevééről, amelyben már Haranglábnek említik. 1419-ben került Bótrággal, Beregsommal és Bátyúval együtt a Lónyai família birtokába, mint királyi adomány. A faluban hosszú ideig nem épült templom, csak egy harangláb állt a templomnak használt épület mellett, mely teljesen fából készült. A hagyomány szerint ez egy erdészház volt, melyre kerek volt erősítve és így mozgathatóvá vált. Árvízveszély gyakran fenyegette a falút a közelben lévő tó miatt, ami esős időben még mai napig is gyakran kilép a medréből. Ilyenkor a haranglábót próbálták magas helyrehelyezni, hogy túlélje a katasztrófát. A jelenleg álló templom területe volt az utolsó

állomása a haranglábnak, a múlt század elejétől innen már nem tudták tovább vinni. Az utolsó épségben maradt kereket még sokáig őrizték, és az úrasztala alatt helyezték el a kistemplomban. Mára ez már nincs meg. A templom 1993-ban épült fel, rövid időn belül, ebben az évben át is adták. A templom mellett állt a parókia, mely nem volt az egyház tulajdona. Amikor enyhült a szovjet rendszer, a presbitérium kezdeményezésére a régi parókiát lebontották és ide építették az új korszerű templomot. Az iskola a mai posta épülete és a mellette lévő ház volt. Ma már teljesen máshol helyezkedik el az iskola, amely 1986-ban nyitotta meg kapuit a falu gyermekei számára (*Lehoczky Tivadar, 1995*).

A kisüzemi állattartás, a háztáji gazdálkodás a vidéken lakó emberek megélhetéséhez régen is, ma is nagymértékben hozzájárul, nincs ez másképp Haranglábon sem. A természetes módon tartott baromfi, juh, kecske, nyúl, sertés jó minőségű, olcsó táplálékot biztosít a haranglábi családoknak és még értékesítésre is jut belőle, hisz vannak olyan gazdák, akik nagy mennyiségben tartanak például sertést, baromfit, amit miután felneveltek eladják a falvakban vagy városban élő embereknek. Harangláb földjein kukoricát, búzát, napraforgót, zabot, tritikálét is termesztnek. Szinte minden család műveli a saját kis kertjét, amiben nagyon sok növény megtalálható: paradicsom, paprika, répa, uborka, saláta, hagyma, burgonya, csemegekukorica, cékla, petrezselyem stb. A falu területén egyre több gyümölcsös található, a legtöbb területen almát és diót termesztnek. Több méhészt is van a településen, akik a kész mézet a faluban árulják. Egy haranglábi lakos festésszel foglalkozik. A festményeit a helyi boltokban és a környező falvakban értékesíti. A szövésnek még mai napig kultúrája van itt, gyönyörű pokrócokat, terítőket készítenek. Több cukrászt is van a faluban, akik gyönyörű és finom süteményeikkel látják el a falu lakosait.

Haranglábon az iskola a mai posta épülete és a mellette lévő ház volt. Ma már teljesen máshol helyezkedik el az iskola, amely 1986-ban nyitotta meg kapuit a falu gyermekei számára. Az iskolában magyar tannyelvű tanítás folyik, de ukránul is van lehetőség tanulni. Az iskola területén helyezkedik el az óvoda is, ahol kis és nagy csoportos óvodások töltik a hétköznapi napokat.

A faluban két templom helyezkedik el, egy reformtus és egy pravoszláv. A református a helyi tó közelében a Petőfi utcában található. A pravoszláv templom a Gagarin utcában helyezkedik el. Két temetőt helyezkedik el a faluban, egy magyar nemzetiségűek által használt temető, ami a falu elején található. A Gagarin utca végén van az ukrán lakosság által használt temető.

Bótrágy

A falu északi részén Újbótrágyon főleg ukránok laknak. A falut átszeli a Szernye-kanális, a község határában folyik a Csaronda patak. A településhez tartozik két mesterségesen kialakított tó, és szintén itt található az egykoron rendkívül gazdag állatvilággal rendelkező Mosnó-tó.

A Szernye-tó, a Vérke és a Borzsa folyók környékén a vizek lecsapolása előtt számtalan kisebb-nagyobb patakok, és mocsarak árasztották a sík határokat. Bótrágnál a Karakó, Espánláz, Lógató, Bálpataka és Magas gorondközi, valamint a Jászló és Mátra mocsarak.

5.ábra. Bótrágy címere

Forrás: Wikipédia

A falu már a XII. században létezett, s akkor a Betke család bírta, akitől Bánk bán veje, Simon kapta (*Kobrinszkij, 2013*). Az 1567-ben átvonuló tatárok a helységet megkímélték, a körülötte talált tanyákat azonban felégették. A XVI. század első felében a község lakói előbb az evangélikus, majd a református hitre tértek. 1595-ben már virágzó gyülekezetként említik, amelynek Bátyú és Harangláb voltak a fiókintézményei.

Anyakönyve 1775-től kezdődik, ekkor Bótrágyon 154 ház volt, 1054 fő volt a lakossága és 4844 holdnyi terület tartozott hozzá. 1948-ban megalakul a Győzelem kolhoz, vezetője Fehér László. Ugyanebben az évben nyitotta meg kapuit a hétosztályos magyar iskola is. 1977-ben felépült a községi kultúrház, 1986-ban az orvosi rendelőintézet átköltözött egy új épületbe. A szovjet érában a helyi lakosok túlnyomó többsége az itteni kolhozban, illetve

annak melléküzemágaiban dolgozott. A férfiak egy másik jelentős része pedig Beregszászon - főként a famegmunkáló cégeknél, a finommechanikai üzemben (vasgyár) s a műszergyárban vállalt munkát. A helybéliek közül sokan helyezkedtek el a vasútnál is. Jelenleg a vasút a korábbinál jóval kevesebb helybélit, mintegy 45–50 férfit foglalkoztat. 2000 tavaszán itt is felbomlott a kolhoz, az aktív tagok és a kolhoznyugdíjasok átlagosan 2,5 hektárnyi földrészhez jutottak. Ezek képezték akkor a családi vállalkozások alapját (*Lehoczky Tivadar, 1995*).

A Bótrágyi Általános Iskolában az 1986-1987-es tanévtől párhuzamosan magyar és ukrán nyelven folyik az oktatás. Óvoda is működik a faluban, kis és nagy csoportos gyerekek számára.

A település református többségű, templomuk a falu központján található. A hívek előbb egy kis fatemplomot használtak, ami 1910-ben leégett. A mai templomot 1977-ben és 1995-ben újítták fel a hívek adományaiból. A faluban római katolikus templom is működik. Az új római katolikus templom felépítésére a szovjet hatóságok először 1946-ban adtak engedélyt. A mai templom 1995-ben készült el. A faluban egy temetőkert van, ami a falu elején helyezkedik el.

Szernye

Szernye település a Szernye-patak partján fekszik. A Szernye-mocsár hatalmas láp volt itt valamikor. 1946-ig külterületének számított a Cigánytábor, a Dolenkai-tanya, Róth-tanya, Szernyei-tanya.

A falu bekötőúttal kapcsolódik a Csap-Nagydobrony-Csongor-Munkács főúthoz. Rendelkezik vasútállomással, a Bányai vonalon helyezkedik el. Lakóinak száma jelenleg 2026 fő. A cigány lakosság száma a településen háromszáz fő (www.karpataljaturizmus.net/település).

Az írások először 1282-ben említik meg, ekkor már egy virágzó község volt. A tatárok 1566-ban elpusztították. 1959-ben újjáalakult az egyház, a falu lakosai korán a református hitre tértek. 1774-től vezetik a falu anyakönyvét. A Szernyei Református Gyülekezet első

emléke 1552-től ismert. A templomnak két harangja van (<http://reformatusokklubja.network.hu/>).

A növénytermesztés a mezőgazdasági termelés egyik alapvető tevékenysége. Főleg szemesterményeket termesztnek, ezek a következők: őszi búza, árpa, zab, kukorica, napraforgó. Szernye szántóin más falvaktól eltérően hatalmas dohányültetvényekkel találkozhatunk. A vetésterület felét a kukorica és a búza foglalja el. A mezőgazdaság másik fontos ágazata az állattenyésztés. A legjellemzőbb a többi faluhoz hasonlóan a szarvasmarha tartása, húsa és a tejből készülő termékek miatt sok háztartásban megtalálható ég ma is ez az állat. (Barta Károly: Szakdolgozata).

Szernyén ma is hagyomány van a szövésnek és a varrásnak, az idősebb korosztályra jellemző ez a tevékenység. A fafaragásnak is hagyomány van még a faluban, főleg az idősebb korosztály körében. Különböző állatokat ábrázoló fadíszeket még mai napig faragnak a nyugdíjas szernyi emberek (Kovács Vanessza, 2021).

Barkaszó

Barkaszó Munkáctól dél-nyugati irányban a várostól 25 kilométerre fekvő települést nagyrészt magyar anyanyelvűek lakják, romák is nagyszámban megtalálhatóak a faluban szám szerint 500 fő. A község saját vasútállomással rendelkezi, a Csap-Bátyú-Munkács vasútvonalon fekszik. Árpádkori magyar település, jelenleg 977 lakosa van (karpatalja.ma).

6. ábra. Barkaszó címere

Forrás: Wikipédia

Nevének magyarázata: „Barkaszó... 1312: Burkuzlou, Barkazow a magyar berek 'liget' és aszó' szárazpatak' időszakos vízfolyás főnévnek az összetétele. Az ukrán Barkaszove a magyar névből ered.

Mint az országban máshol, a protestantizmus fejlődésével először ágostai tanok voltak elterjedve. Később azonban a Kálvini tanok terjedtek el. 1777-ben a lakosság a templom kijavítását kérte, amit 1779-ben királyi tizeddel támogattak is. 1809-ben kőtemplom épül a fatemplom helyére. 1808-ban lett felszentelve az új templom. 1835. július 6-án a falúval együtt leégett. 1873-ban épült meg az új templom.

A kolhoz felszámolásakor a Barkaszói lakosok fejenként háromhektárnyi földet kaptak. Ma több mint 500 családi gazdaság működik. A helyiek, akik nem szeretnék nagyobb területen gazdálkodni, farmereknek adják bérbe a területeket.

Minden házhoz tartozik háztáji földterület, amit a lakosok többsége művel is, saját fogyasztásra természetesen növényeket: paprikát, paradicsomot, kukoricát, uborkát, babot, borsót, burgonyát, céklát, retket, répát, hagymát, petrezselymet, kaprot, tököt stb.

Az állattartás ebben a faluban is jelen van. A helyiek még mai napig tartanak szarvasmarhát, amit a tejből készülő termékek miatt tartanak, mint például a tejföl, túró, sajt, kefir, tejszín. A húsát inkább eladásra kínálják.

Nagybakos és Kisbakos

Bakos helyi tanyákból kialakult község. A csehek által betelepített ukrán, ruszin-magyar emberek lakják mindkét falut. Bekötőúttal kapcsolódik a Csap-Nagydobrony-Beregszász közúthoz Bányával. Lakossága 988 fő. Kisbakos mára egybeépült Nagybakossal.

1282-ben tűnik fel neve. 1919-ig a Lónyay család volt a tanyavilág tulajdonosa. A települést 1927-ben a cseh légionista telepesek alapították az egykori Lónyay-uradalomhoz tartozó tanyavilágból fejlődött faluvá. Cseh mintára történt a falu felépítése. A három cseh kolónia létesítésének lényege az volt, hogy a magyar etnikumot fellazítsák, így a Bányá-Nagydobrony-Bótrágy közötti színmagyar vidékre cseh és szlovák, illetve ruszin, ukrán

nemzetiségű embereket telepítettek be. A betelepült embereknek ingyenes vagy olcsó földdel, állatokkal és még pénzbeli segélyekkel is ellátták (*Botlik József- Dupka György, 1993*).

7. ábra Épület Nagybakosban a Csehszlovák időkből, 1920.

Forrás: Saját kép

A cseh telepesek az 1938-as visszacsatolás után elmenekültek a településről. 1944. október 28 után ukrán családokat telepítettek be a verhovinai falvakból, szám szerint 60 családot. Később, 1967-ben Újbátyút Svobodához csatolják, a lakosság 70% ukrán nemzetiségű volt. 1967-ben közigazgatásilag Nagybakost, illetve Kisbakost olvasztották bele, ahol szép számmal élnek magyar anyanyelvűek (*Botlik József- Dupka György, 1993*).

Nagybakosban és Kisbakosban mai napig hagyománya van a mezőgazdaságnak és a haszonállatok tenyésztésének.

A falunak csak ukrán középiskolája van, ahol minden harmadik tanuló magyar. Működik egy hétvégi magyar iskola, amelynek 1–9. osztályos tanulói vannak. A magyar kormány jóvoltából magyar óvoda épült, ahová 14 gyerek jár. Az egyházi fenntartású óvodán belül első osztály is indult két tanulóval (*KMMI, 2021*).

Az ukrán lakosoknál hagyománya van a szövésnek és az ukrán motívumokkal való ruha varrásnak, amit ők „visivánkának” neveznek. A magyarok mind két faluban kézműves lekvárokat, borokat, szörpöket készítenek és árusítanak.

Danilovka és Badótanya

Danilovka Kisharanglábától északra található. A 2001-es adatok szerint 493 lakosából 17 magyar, 476 egyéb nemzetiségű. Badó község lakossága a 2001-es népszámlálás szerint 546 fő. A falu a Beregszászi járás északnyugati részén található, 24,6 kilométerre a járás központjától. A két település egybe van épülve (*wikipédia, 2023*). A lakosság nagy része ortodox. Templomuk Badóban található.

A település az újabb telepítésű falvak közé tartozik. 1927-ben ruszin telepesek alapították. A falvak felépítése Nagybakossal és Kisbakossal megegyezően cseh mintára történt. A területekre cseh, szlovák, ruszin és ukrán nemzetiségű embereket telepítettek, a cél ezekben a falvakban is az volt, hogy a magyar nemzetiségűeket háttérbe szorítsák. Az itteni telepesek is ingyen földben részesültek, állatokkal és segélyekkel ajándékozták meg őket (*Botlik - Dupka, 1993*).

A privatizáció előtt a tanyalácolatokból betelepítésekkel kifejlődött helységek földjeikkel együtt a helyi gazdaságokba dolgoztak.

A danilovkai és badói mezőkön nagy területeken kukoricát, búzát, zabot vetnek. Ezekben a falvakban is minden házhoz tartozik háztáji földterület, amit meg is művelnek az itteni lakosok. A kertekben a mindennapokhoz szükséges növényeket, gyümölcsöket termelik meg: burgonya, káposzta, paradicsom, uborka, sárgarépa, petrezselyem, paprika, cékla, alma, földieper, málna stb.

Badóban és Danilovkán főleg ukrán nemzetiségűek élnek. Az itt élő emberek az ukrán hagyományokat és kultúrát őrzik és művelik. Bakoshoz hasonlóan hagyománya van a szövésnek az idősebb korosztály körében. Ukrán motívumokkal ellátott ruhákat varnak saját viseletre.

III. FELHASZNÁLT IRODALOM ÉS KUTATÁSI MÓDSZEREK

A munka első fejezetének a Bányai kistérség általános jellemzése fejezet megírásához a Hodinka Antal Nyelvészeti és Kutatóközpont adatait vettem alapul. A kistérségről további adatokat Lévai Evelin szakdolgozatából tudunk meg adatokat, melynek címe: *Kárpátaja idegenforgalmi vonzerőinek keresetelemzése a Bányai kistérség (Beregszászi járás) lakosainak körében.*

A munka során megismerkedtünk a térség falvainak múltjával. Felkutattunk a témával kapcsolatos szakirodalmakat, amelyek témánkhoz köthetőek és fel is használtuk a munka elkészítése közben. Átolvastunk több szakdolgozatot, ami a térségre vonatkoztatva íródott. Ezek közül Barta Károly, Lévai Evelin és Kovács Vanessza munkái bizonyultak hasznosnak szakdolgozatunk tekintetében.

A települések hivatalos adatait a Bányai Polgármesteri Hivatalból szereztük meg.

A települések története fejezetek forrása többnyire Botlik József – Dupka György, 1993: *Magyarlakta települések ezredéve Kárpátalján* című könyvből származik.

Népességi és vallási adatainkat a Bányai kistérség falvairól Molnár József és Molnár D. István könyvéből szereztük meg melynek címe: *Kárpátalja népessége és magyarsága a népszámlálási és népmozgalmi adatok tükrében.*

A munkához felhasználtuk a tavalyi évfolyammunkámat, amely Haranglábról készült.

A Bányai kistérség etnikai és felekezeti adatait Sebők László: *Kárpátalja településeinek etnikai és felekezeti statisztikája, 1870–2001 adatbázisa* alapján Excel táblázatban összesítettük és használtuk fel.

Kutatási módszerünk a szakirodalmi kutatás volt. Munkák során több szakirodalmat is áttekintettünk.

A kutatás által szerettünk volna átfogó képet kapni a Bányai kistérség népességi, vallási és nemzetiségi adatairól.

A kapott eredményeket kartográfiai módszerrel dolgoztuk fel, a QGIS Desktop 3.28.3 térképszerkesztő programmal készítettünk térképeket, amelyek szemléltetik a kapott eredményeket.

IV. EREDMÉNYEK

4.1. A Bátyúi kistérség településeinek népességszáma

Bátyú népességének alakulása és változása

A községi tanács nyilvántartása szerint a településnek 3410 lakosa volt 2022-ben. A 2001-es népszámlálás adatai alapján a faluban a magyar nemzetiségűek vannak többségben, 1954 ember magyarnak vallja magát, 993 ukrán nemzetiségű ember él itt és vannak orosz nemzetiségű emberek is, számuk csekély mindössze 61. Ezen kívül élnek még a településen cigányok, akik nem szerepelnek a hivatalos nemzetiségi statisztikába, csak a tanács rendelkezik róluk egy listával. Az 1989-es népszámlálás adatai szerint a falu lakosság száma 2944 fő volt, ebből magyar 1917, ukrán 906, orosz 62, cigány 57 (*Sebők, 2022*).

A magyar, ukrán és orosz nemzetiségűek esetében a nemzetiség a legtöbb esetben megegyezik az anyanyelvvel. A cigány lakosság esetében viszont mindössze egy fő vallotta magát cigány anyanyelvűnek, a többiek a magyart vallják. A 19. század végétől napjainkig a falu népességének gyarapodását és változását nagyban meghatározza a vasút felépítése és későbbi terjeszkedése. A településen 1872-ben vasútállomás épül, s ennek következtében a falu lakossága 1900-ban 1316 főre ugrik. Ekkortól kezdve napjainkig a lakosság folyamatos növekedése figyelhető meg (*Botlik–Dupka, 1993*).

Mindig is a magyar nemzetiségűek voltak többségben a faluban (*1. táblázat*). A magyaron kívül ukránok is mindig jelen voltak a Bátyúba. 2001-ben volt a legmagasabb a számuk, valószínűleg ez a szám mára tovább növekedett. 2001 óta nem volt hivatalos népszámlálás Ukrajnában, csak statisztikai kimutatások vannak. Német nemzetiségűek is jelen voltak a faluban sok évtizeden át, igaz csekély számban. 1910-ben élt a legtöbb német itt, szám szerint 36. Románok csak néhány éven keresztül éltek itt, de számuk a 3 főt sosem haladta meg. 1921-ben 152, 1930-ban 191 zsidó élt a faluban, számuk 1941-re 11 főre csökkent. Orosz nemzetiségűek a II világháború után jelentek meg a településen 1989-ben, a számuk 62 fő volt. 1989-ben a románok száma 57 fő volt, mára ez már jóval több. A népességszám folyamatos növekedést mutatott egészen az orosz agresszió kezdetéig, a helyiek remélik, hogy mihamarabb visszatérhetnek a szülőfalujukba (*Sebők, 2022*).

Bátyú népességének változása 1870-2001 között

Év:	Magyar	Ruszin, Ukrán	Német	Szlovák, Csehszlovák	Román	Zsidó	Orosz	Roma	Összesen
1880	803	6	3	1	3	–	–	–	816
1890	985	10	5	5	–	–	–	–	1005
1900	1247	58	9	–	1	–	–	–	1315
1910	1445	8	36	1	–	–	–	–	1490
1921	1551	61	–	35	–	152	–	–	1799
1930	1331	65	8	135	–	191	–	–	1730
1941	1880	4	–	3	–	11	–	–	1898
1989	1917	906	–	–	2	–	62	57	2944
2001	1954	993	1	–	3	–	61	–	3012

Forrás: (Sebők László, 1880-2001)

Bátyú az 1970-es évek végéig–1980-as évek elejéig magyar település volt, néhány, hosszú ideje itt élő cigány, és elvétve egy-két betelepült ukrán/ruszin családdal. Az 1980-as évektől iparának és főleg a vasút nagyarányú terjeszkedésének köszönhetően településszerkezete és etnikai arculata megváltozott. A vasút a falunak a pályaudvarhoz közel eső szélén lakótelepeket építtetett, melyekbe az ország belső területeiről idetelepülő (ukrán és orosz nemzetiségű) vasúti és egyéb szakemberek családjai költöztek. A lakótelep a falu külön részévé vált. A helybeliek az ott lakókat az „újházasiak”, „nagyházasiak”, „telepiek” névvel különböztették meg a „falusiaktól” (*Beregszászi Anikó: 2003*).

Az adatok alapján megfigyelhető, hogy Bátýú település lakossága a vizsgált idő folyamán többnyire emelkedett. 1930-ban figyelhető meg egy minimális visszaesés a népességszámban, a többi népszámlálás eredményei csak növekedést mutattak a lélekszámban.

Harangláb népességének alakulása és változása

2015-ben Harangláb a Bátyúi kistérséghez került. Haranglábban 615 ember élt 2022-ben. Főként magyarul lakta terület, de ukránok is nagy számban élnek itt. Az ukrán nyelvű emberek főként a „tanya” nevezetű részén élnek, de vannak elszórtan a falu többi részén is.

2. sz. táblázat

Harangláb népességének változása 1980-2001 között

Év:	Magyar	Ruszin, Ukrán	Német	Szlovák, Csehszlovák	Román	Zsidó	Orosz	Roma	Összesen
1880	268	–	–	–	–	–	–	–	268
1890	301	1	19	4	–	–	–	–	325
1900	358	–	7	1	–	–	–	–	366
1910	357	–	–	–	–	–	–	–	357
1921	370	2	–	11	–	–	–	–	383
1930	424	7	–	25	–	14	–	–	470
1941	490	–	1	2	–	–	–	–	493
1989	626	152	–	–	–	–	–	2	780
2001	630	161	–	–	–	–	9	–	800

Forrás: (Sebők László, 1880-2001)

Harangláb népességszáma népességi adatok tükrében a vizsgált idő alatt folyamatosan emelkedett. 1870-ben 68 ember élt Haranglábban. 1880-ban ez a szám növekedett, már 268 ember él itt. 1890-re a lakosság száma 325-ra nőtt. 1900-ra 366 főre emelkedett a harangláb lakosok száma. Viszont 1910-ben csökken a faluban élők száma, szám szerint 357-re. 1921-ben a lakosok száma 383 főre nőtt. 1930-ra 470 ember élt a faluban. 1941-ben a falu lakossága tovább nő, már 493 főre. Az utolsó írásos adat 2001-ban volt, ekkor 800 ember élt a faluban. Mára ez a szám csökkent már csak 615 fő él itt. Többségben mindig magyarok éltek Haranglábban, de laktak és még mai nap is laknak itt: ukránok, németek, szlovákok, zsidók, romák (Sebők, 2022).

A 2. táblázatban megfigyelhetjük, hogy a legnagyobb mértékű növekedés 1941 és 1989 között történt, ekkor 493-ról 780-ra nőtt a település népességének száma, ez köszönhető

annak, hogy több idő telt el az előző népszámlálásokhoz képest. A népességszám a vizsgált idő alatt folyamatosan változott.

Bótrágy népességének alakulása és változása

A Bátyúi Kistérségi Tanács adatai szerint Bótrágy lakossága 1646 fő volt 2022. január 1-re vonatkozóan (*Bátyúi Kistérségi Tanács, 2023*). Az utóbbi időben a népességszám emelkedése figyelhető meg, eltérően Kárpátalja más magyarlakta településétől, de ez csak a 2001-es népszámlálást követő években jelentkezett. A 2001-es évig a népesség csökkenése volt jellemző. Ennek alakulását számos tényező befolyásolta. Ilyen tényező például az életszínvonal jelentős csökkenése, vagy a házasságkötések számának visszaesése. Jelentős befolyásoló hatása van annak is, hogy a település lakosságának nagy része munkanélkülivé vált már az 1990-es évek közepétől, amelyből a már lassan befejeződő földprivatizáció várhatóan csak részben hoz változást.

3. sz. táblázat

Bótrágy népességének változása 1980-2001 között

Év:	Magyar	Ruszin, Ukrán	Német	Szlovák, Csehszlovák	Román	Zsidó	Orosz	Roma	Összesen
1880	919	11	27	30	–	–	–	–	987
1890	1213	11	9	3	–	–	–	–	1227
1900	1347	19	31	2	–	–	–	–	1399
1910	1414	11	1	–	–	–	–	–	1426
1921	1071	23	–	20	–	49	–	–	1163
1930	1040	122	–	86	–	46	–	–	1294
1941	1267	103	3	–	–	47	–	–	1420
1989	1342	462	–	–	–	–	18	88	1910
2001	1425	402	–	–	–	–	–	–	1827

Forrás: (Sebők László, 1880-2001)

A 3. sz. táblázatban a népességszám változását figyelhetjük meg 1880-tól 2001-ig. 1880-ban 987 lakosa volt Bótrágnak, a magyarok voltak mindig is többségben a településen. Ukránok mindig a részét képezték a falunak kisebb nagyobb számban. Németek néhány évtizeden keresztül éltek itt, ma már nem laknak itt német nemzetiségű emberek. Zsidók 1921-től 1941-ig vannak jelen Bótrágyon. Oroszok csupán az 1989-es népszámlálási adatokban szerepelnek. Romák mai napig élnek a faluban, 1989-ben 88 fő volt a számuk mára ez a szám már sokat növekedett.

A kutatásból kiderült, hogy a rendelkezésünkre álló népszámlálási évek során a legtöbb esetben Bótrágyon a népességszám emelkedett. 1921-ben egy visszaesést figyelhetünk meg, amikor 263 fővel kevesebb lett Bótrágy lakossága. Ebben az évben több településen is lecsökkent a magyarok száma.

Szernye népességének alakulása és változása

2022-ben 2100 fő élt a településen (*Bátyúi Kistérségi Tanács, 2023*). A faluról az első valós népességszám-adatok 1880-ban jelentek meg, akkor a lakosság még csak 848 főt tett ki.

4. sz. táblázat

Szernye népességének változása 1980-2001 között

Év:	Magyar	Ruszin, Ukrán	Német	Szlovák, Csehszlovák	Román	Zsidó	Orosz	Roma	Összesen
1880	838	9	1	–	–	–	–	–	848
1890	1026	–	–	–	–	–	–	–	1026
1900	1187	4	1	1	–	–	–	–	1193
1910	1232	3	18	1	–	–	–	–	1254
1921	1111	1		3	–		–	–	1115
1930	1151	31	2	7	–	32	–	–	1123
1941	1483	3	–	–	–	8	–	–	1494
1989	1708	24	–	–	–	–	10	214	1956
2001	1929	43	–	–	–	–	4	–	1976

Forrás: (Sebők László, 1880-2001)

Az első adatot 1880-ban jegyezték fel, ekkor a lakosság Szernyén 848 fő volt. 1880-tól 1910-ig nőtt a falu lakosság száma. Aztán az első világháború és a Trianon következtében csökkent a népesség száma. 1921-től újra növekedés figyelhető meg. A 80-as években magyar többségű volt a falu, a magyarokon kívül élt még 9 ukrán és 1 német ember is. A következő évtizedek során is az figyelhető meg, hogy mindig magyarok voltak a többségben a faluban. Szlovákok, csehszlovákok 1900-ban jelentek meg itt, 1930-ig vannak jelen Szernyén. 40 zsidó élt a faluban 1930 és 1941 között. A romák 1989-ben jelentek meg, számuk ekkor 214 fő volt, mára ez a szám növekedett.

Szernyéről a jelenkori emigráció az 1990-es évekre tehető. Az elvándorlás főleg Magyarországra irányult.

Szernyén ma a népességszám meghaladja a 2000 főt. A halálozások és születések különbsége eltérő az elmúlt éveket tekintve. A táblázatban megfigyelhető, hogy egyes években pozitív, azaz több a születések száma, mint a halálozásoké, máskor negatív, magasabb a halálozások száma, mint a születéseké. Viszont a betelepülők csekély természetes fogyást képesek ellensúlyozni (*Barta Károly: Szakdolgozata*).

Szernye népessége 1880-tól 2001-ig folyamatosan növekedett, egy visszaesést figyelhetünk meg amikor 1921-ben minimálisan csökkent a Szernyi lakosok száma, főleg a magyaroké.

Barkaszó népességének alakulása és változása

Barkaszó lakossága polgármesteri hivatal adatai szerint 2262 fő, Bátyú után a második legnagyobb lélekszámú falu. A lakosság nagy része magyar nemzetiségű.

Az évtizedek során Barkaszón mindig a magyarok voltak többségben. 1900-ban már a lakosság meghaladja az 1000 főt. Ukránok mindig jelen voltak a faluban, számuk az évtizedek során folyamatosan nőtt, ma is élnek itt ukránok. Németek is mindig élnek itt, bár számuk csekély. 1941-ben egy román él a faluban. Zsidók a többi faluhoz hasonlóan 1921-ben jelentek meg Barkaszón, egészen 1941-ig élnek itt. Romák 1930-ban érkeztek a faluba, számuk folyamatosan nőtt, ma is nagy számban élnek Barkaszón. Trianon után, a két világháború között, gyakorlatilag az 1930-as években megjelenő zsidóellenes (antiszemita)

törvények megjelenéséig a zsidók is jelen vannak a népességszámot mutató adatokban (*Sebők, 2022*).

Az orosz nemzetiségűek csak az 1989-es népszámlálás idején vannak számon tartva.

A rendelkezésünkre álló adatok alapján kiderült, hogy Barkaszó lakossága minden népszámlálási évben emelkedett, egy kivételt tekinthetünk meg az 5. táblázatban, ez az 1910-es év amikor egy fővel csökkent a település lakosság száma.

5. sz. táblázat

Barkaszó népességének változása 1980-2001 között

Év:	Magyar	Ruszin, Ukrán	Német	Szlovák, Csehszlovák	Román	Zsidó	Orosz	Roma	Összesen
1880	905	34	4	1	–	–	–	–	944
1890	966	12	1	1	–	–	–	–	980
1900	1133	6	3	–	–	–	–	–	1142
1910	1106	16	18	1	–	–	–	–	1141
1921	1080	58		9	–	109	–	–	1256
1930	1156	230	4	38	–	139	–	43	1610
1941	1581	87	1	2	1	7	–	1	1680
1989	1477	271		–	–	–	13	419	2180
2001	1936	280	3	1	–	–	10	1	2231

(Sebők László, 1880-2001)

Nagybakos és Kisbakos népességének alakulása és változása

Nagybakos település népessége jelenleg 988. Ukrán nemzetiségűek nagyobb számban vannak jelen a faluban, mint magyarok. A történelem folyamán mindig is az ukrán nemzetiségűek voltak túlsúlyban a településen.

Kisbakos település népessége jelenleg megegyezik Nagybakos lakóinca a számával. A faluban a magyar és ukrán nemzetiségűek is élnek. Arányuk majdnem megegyezik, a magyarok száma jelenleg pár fővel több.

6. sz. táblázat

Nagybakos népességének változása 1980-2001 között

Év:	Magyar	Ruszin, Ukrán	Német	Szlovák, Csehszlovák	Román	Zsidó	Orosz	Roma	Összesen
1910	600	21	1	–	–	–	–	–	622
1930	196	205	–	471	–	–	–	–	872
1941	740	236	2	–	–	1	–	–	979
1989	301	674	–	–	–	–	–	–	975
2001	287	554	2	–	–	–	10	–	853

(Sebők László, 1880-2001)

A 6. sz. táblázatban a népességszám változásait figyelhetjük meg az évtizedek során. Nagybakosról 1910-től vannak adataink. Ekkor magyar többségű volt a falu, mindössze 21 ukrán nemzetiségű él ekkor itt. 1930-ra ez megváltozik, a magyarok háttérbe szorulnak, csehszlovákok és ukránok alkotják a többséget, mert ekkor már megtörtént az ukránok betelepítése. 1941-re a magyarok száma ismét magas, 740 magyar él ekkor itt, az ukránok száma minimálisan növekedett. 2001-re már ukrán többségű volt a falu, 287 magyar él ekkor Nagybakosban és 10 ember orosz nemzetiségűnek vallotta magát (Sebők, 2022).

Nagybakos népességét 1910-től 2001-ig tudjuk megvizsgálni. Ez idő alatt a népességszám változó volt, hol csökkent hol emelkedett. A magyarok számában figyelhetjük meg a legtöbb változást. 2001-re a magyar nemzetiségűek száma lecsökkent az ukránoké a vizsgált időszak alatt folyamatosan növekedett.

7. sz. táblázat

Kisbakos nemzetiségének változása 1980-2001 között.

Év:	Magyar	Ruszin, Ukrán	Német	Szlovák, Csehszlovák	Román	Zsidó	Orosz	Roma	Összesen
1989	468	444	–	–	–	–	–	4	916
2001	496	478	–	–	–	–	7	4	985

(Sebők László, 1880-2001)

Kisbakosról rendkívül kevés adat áll rendelkezésünkre, csupán 1989-es és 2001-es adatok. Ennek oka az lehet, hogy sokan nem említik külön faluként Nagy- és Kisbakost, hiszen egykor egy faluként működött.

1989-ben ha minimálisan is, de magyar többségűnek számított a falú, 468 magyar él 444 ukrán nemzetiségűvel együtt ebben a faluban.

A 2001-es népszámlálási adatok szerint, Kisbakosban 496 magyar és 478 ukrán nemzetiségű ember él. Rajtuk kívül 2001-ben 7 fő orosznak vallotta magát. 4 roma él mind két évben a faluban.

Danilovka és Badótanya népességének alakulása és változása

Danilovkáról csekély adat áll rendelkezésünkre, csupán két év 1989 és 2001-es népszámlálások adatai. Megfigyelhető, hogy a falu nagy arányban ukrán többségű. 1989-ben 12 magyar ember ember élt itt, 2001-ben ez a szám 5 fővel növekszik. Az ukránok száma 502-ről 469-re csökkent *(Sebők, 2022)*.

Az adatokból kiderült, hogy a népességszám ez idő alatt minimálisan, de csökken (8. sz. táblázat).

8. sz. táblázat

Danilovka népesség változása 1980-2001 között

Év:	Magyar	Ruszin, Ukrán	Német	Szlovák, Csehszlovák	Román	Zsidó	Orosz	Roma	Összesen
1989	12	502	–	–	–	–	–	–	514
2001	17	469	–	–	–	–	6	–	492

(Sebők László, 1880-2001)

Badó ukrán többségű település, a magyarok száma elenyésző. A faluról nagyon kevés információ áll rendelkezésünkre. 1989-ben 5 magyar él együtt 538 ukrán nemzetiségű emberrel. A 2001-es népszámlálás adat szerint már csak 4 magyar él itt, az ukránok száma minimálisan emelkedik, 542 fő akkor *(Sebők, 2022)*.

A Bátyúi kistérség a népszámlálási adatok tükrében a megvizsgált időszak alatt többnyire emelkedett, azonban néhány település esetében bizonyos népszámlálási adat szerint a népességszám visszaesését figyelhetjük meg. Főként 1910 és 1921 között figyelhetünk meg jelentősebb visszaeséseket, ez annak köszönhető, hogy az első világháború alatt és közvetlenül utána a születésszámok csökkentek, a halálozások száma emelkedett. A lakosságszám a táblázatokban szereplő utolsó 2001-es népszámlálási adatok alapján, több településen is emelkedést mutatott a népesség számában. Ezek a következő települések voltak: Bátyú, Harangláb, Szernye, Barkaszó, Kisbakos és Badó. A 2001-es népszámlálási adatokból kiderült, hogy Bátyúi kistérség településein a népességszám csökkent. A következő települések voltak ezek: Bótrágy, Nagybakos és Danilovka *(Sebők, 2022)*.

9. sz. táblázat

Badó népesség változása 1980-2001 között

Év:	Magyar	Ruszin, Ukrán	Német	Szlovák, Csehszlovák	Román	Zsidó	Orosz	Roma	Összesen
1989	5	538	–	–	–	–	–	–	543
2001	4	542	–	–	–	–	–	–	546

(Sebők László, 1980-2001)

4.2. A nemzetiségi összetétel változása a kistérség területén 1880-2001 között

A községi tanács nyilvántartása szerint jelenleg szinte minden településen csökkent a népességszám a 2001-es népszámlálás óta. A nyilvántartás szerint Bátyúban 2022-ben 3046 fő élt, ez 34 fővel kevesebb a 2001-es adatoktól *(1.táblázat)*. Haranglábbon az adatok szerint 722 ember él, a népességszám csökkenését figyelhetjük meg ennél a településnél is. Bótrágyon a községi tanács adatai szerint 1646 fő él, 2001-ben ez a szám több volt 1827 fő *(3.táblázat)*. Szernye település esetében növekedés figyelhető meg, 2001-ben 1976 volt a népességszám ma ez 2100-ra emelkedett *(4.táblázat)*. Barkaszó esetében nagy népességszám csökkenés figyelhető meg, a nyilvántartás szerint jelenleg 1865 ember él, míg 2001-ben 2231-en laktak a településen *(5.táblázat)*. Nagybakosban nagy eltérés nem történt, 10 fővel csökkent a lakosság száma. Kisbakosban az utolsó népszámlálás évében 985 éltek, jelenleg 902 fő *(7.táblázat)* *(Bátyúi Kistérségi Tanács, 2023)*.

Danilovka esetében sem figyelhetünk meg jelentős változást, a népességszám nőtt, de csak csekély számmal, 2001-ben 492 ember él itt, ma 499 fő *(8.táblázat)*.

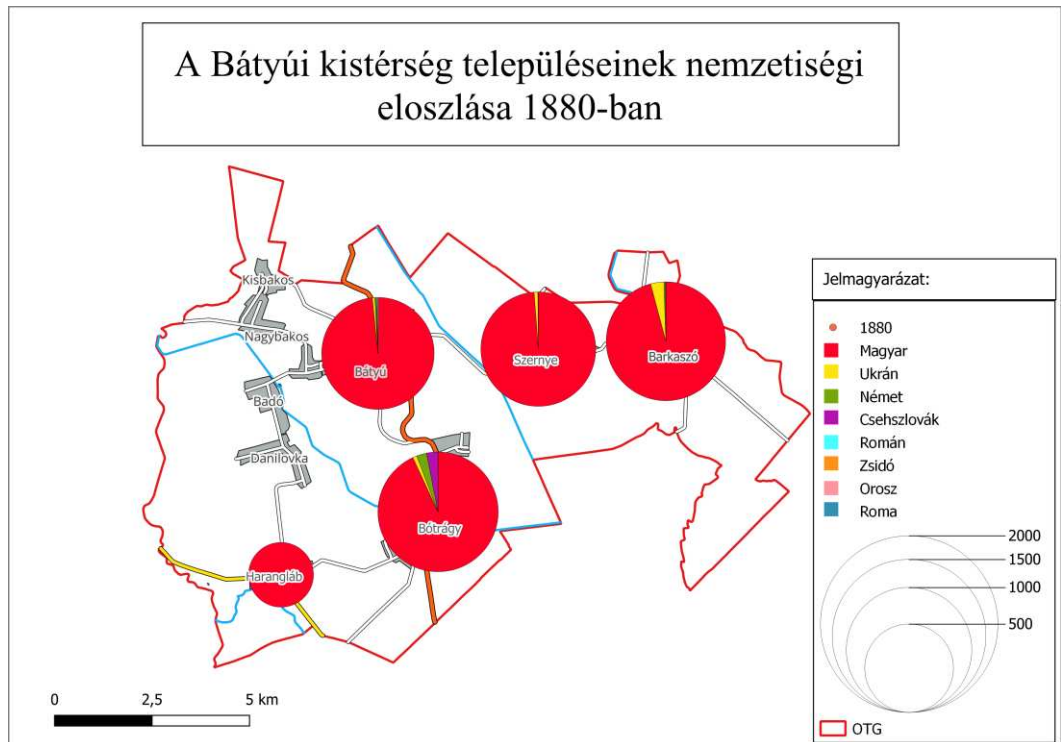
Badó település népessége az utolsó népszámlálási adatok eredményei alapján 546 fő, ez a szám napjainkra csökkent 519 főre *(9.táblázat)*.

A kistérség többségi nemzete a tárgyalt időszak egészében a magyar volt. A magyarság lélekszáma az összlakosságéhoz hasonlóan folyamatosan nőtt.

A vidék Csehszlovákiához kerülése után kevéssel, 1921-ben lezajlott népszámlálás a magyarság számának és arányának jelentős, visszaesését figyelhetjük meg több település esetében is. A visszacsatolást követően 1941-es magyar népszámlálás eredményei gyökeres fordulatot mutattak az etnikai összetételben. A népességszám nagy mértékben növekedett ebben az időszakban.

A továbbiakban kistérség nemzetiségi összetételét vizsgáltuk meg 1880-tól az utolsó népszámlálásig, amely 2001-ben volt. A következő nemzetiségek éltek a kistérség területén ez idő alatt: magyarok, ukránok, németek, csehszlovákok, románok, zsidók, oroszok és romák.

A magyarok aránya mindig magas volt ezeken a településeken, kivéve az ukrán falvakat, név szerint: Badó, Danyilovka, Nagy-és Kisbakos.

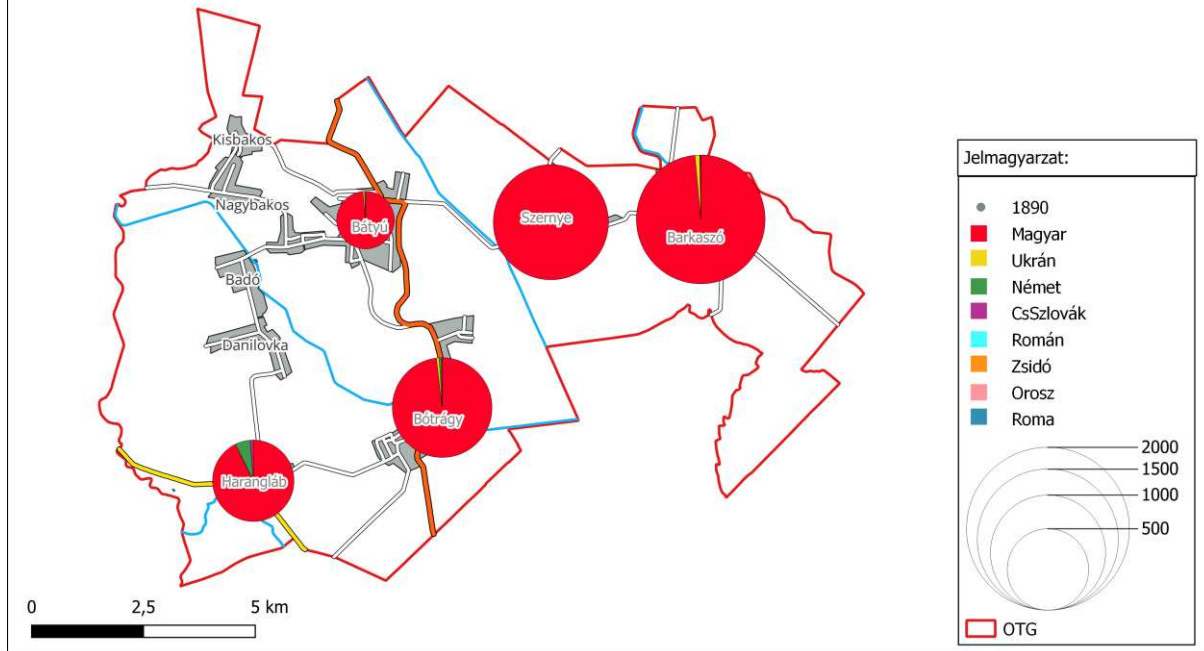

8. ábra. A Bátyúi kistérség településeinek nemzetiségi eloszlása 1880-ban

Forrás: (Sebők, 2022) Saját szerkesztés

A 8. sz. ábrán megfigyelhető, hogy a piros szín dominál leginkább a térképen, ami azt jelenti, hogy a magyarok aránya a legmagasabb minden településen. A magyarokon kívül megfigyelhető még az ukránok jelenléte, főleg Barkaszó esetében. Harangláb ekkor teljesen magyar település volt, más nemzetiség nem volt jelen a településen. Ebben az évben Danilovkáról, Badóról, Kis- és Nagybakos még nem voltak önálló települések.

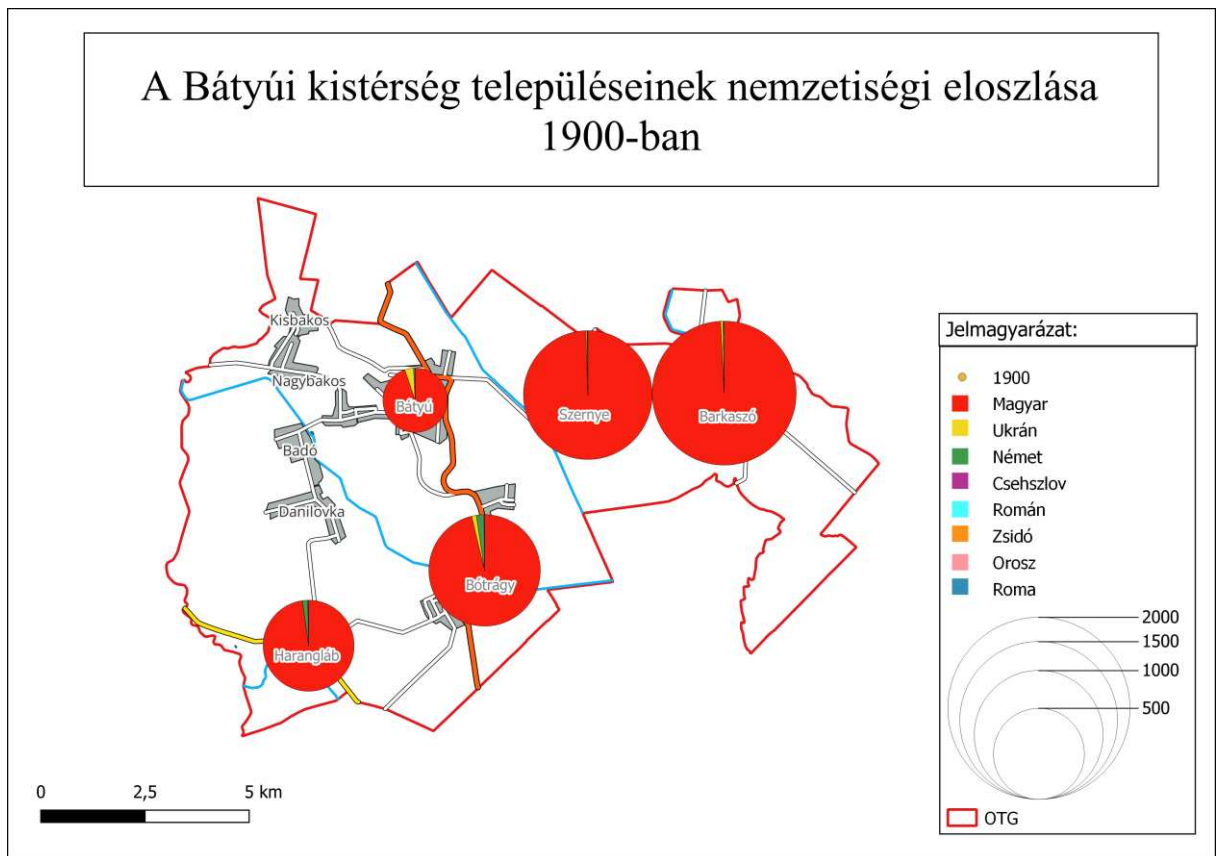
A Bátyúi kistérség településeinek nemzeiségi eloszlása 1890-ben

9. ábra. A Bátyúi kistérség településeinek nemzeti eloszlása 1890-ben

Forrás: (Sebők, 2022) Saját szerkesztés

1880-hoz hasonlóan 1890-ben is magyar többségű volt a Bátyúi kistérség területe. Történtek változások, Bátyúban egyre több az ukrán nemzetiségű ember, de még mindig a magyarok képezik a többséget. Az 1870-ben teljesen magyar Harangláb településen, 1890-ben megjelennek kis számban a németek. Bótrágy településen a magyarok élnek többségben, de rajtuk kívül kis számban németek és ukránok.

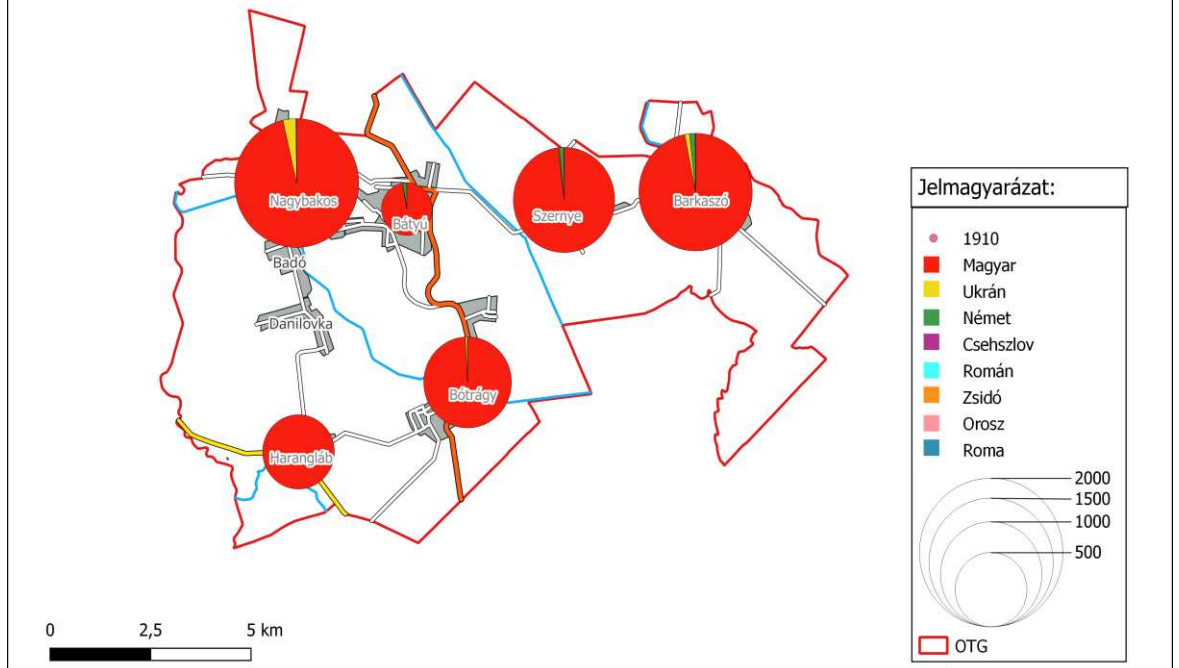

10. ábra. A Bátyúi kistérség településeinek nemzetiségi eloszlása 1900-ban

Forrás: (Sebők, 2022) Saját szerkesztés

Az 1900-as adatok alapján az láthatjuk, hogy a többi évhez hasonlóan a magyarok vannak a legnagyobb számban ezeken a településeken (10. ábra). Az ukrán nemzetiségűek aránya Bátyú településen a legmagasabb. Bátyú mellett Bótrágyon, Barkaszón és Szernyén is előfordulnak ukrán nemzetiségűek. Látható a térképen, hogy németek Bótrágyon és Haranglábban ebben az évben is megtalálhatóak voltak.

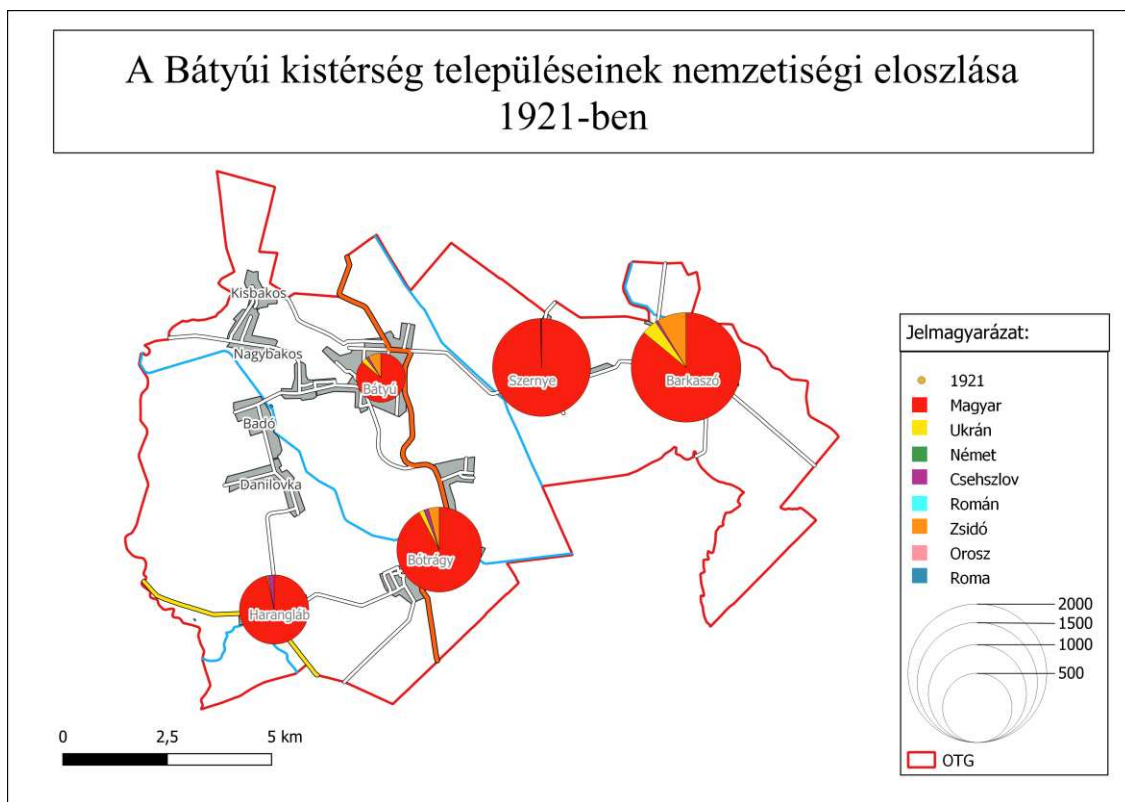
A Bátyúi kistérség településeinek nemzetiségi eloszlása 1910-ben

11. ábra. A Bátyúi kistérség településeinek nemzetiségi eloszlása 1910-ben.

Forrás: (Sebők, 2022) Saját szerkesztés

A Bátyúi kistérség 1910-es adatok alapján elkészített térképén megfigyelhető, hogy a magyarok aránya mellett más nemzetiségek aránya csekély. Az eddig két nemzetiségű Harangláb, ismét csak magyar nemzetiségű lesz. Nagybakosban ekkor már jelentős az ukrán anyanyelvűek száma, de a magyarok még mindig jelentősen nagyobb számban vannak a településen. Bátyúban és Szernyén a magyarokkal együtt ekkor németek élnek kisebb számban.

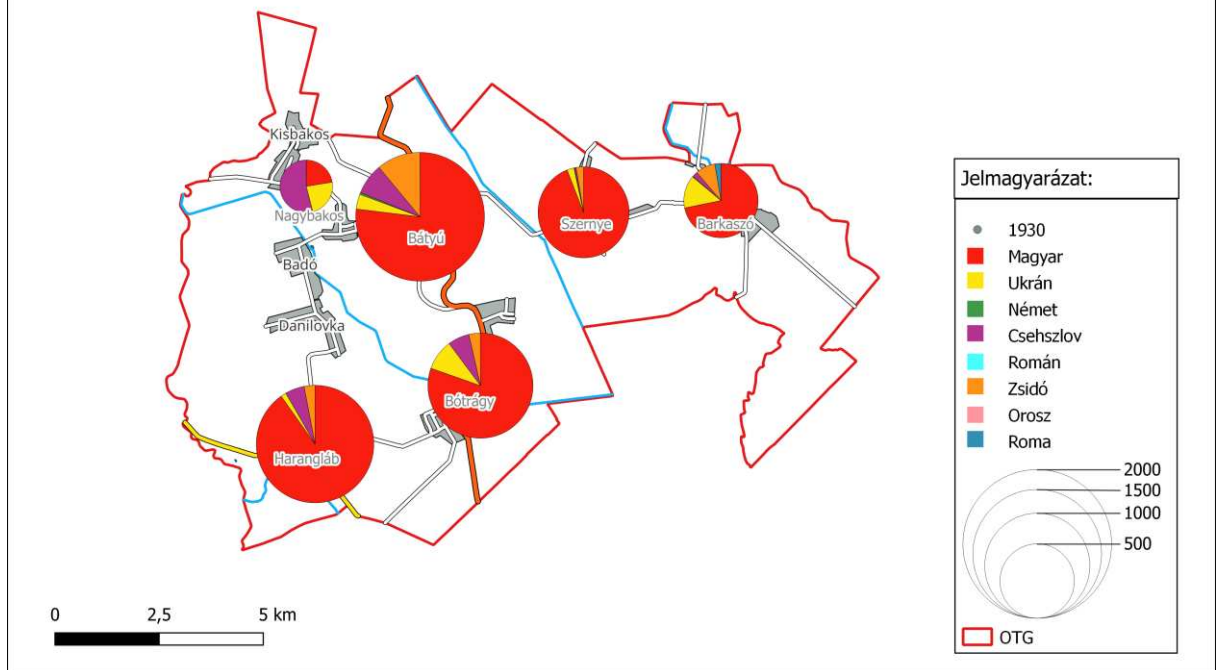

12.ábra. A Bátyúi kistérség településeinek nemzetiségi eloszlása 1921-ben

Forrás: (Sebők, 2022) Saját szerkesztés

1921-ben is a magyarok képezik a Bátyúi kistérség településeinek döntő többségét. Bátyúban, Barkaszón és Bótrágyon ekkor már jelentős a zsidó lakosság. Kisebb számban élnek ukránok Barkaszón, Bátyúban és Bótrágyon. Csehszlovákok minden településen megtalálhatóak nagyon csekély számban.

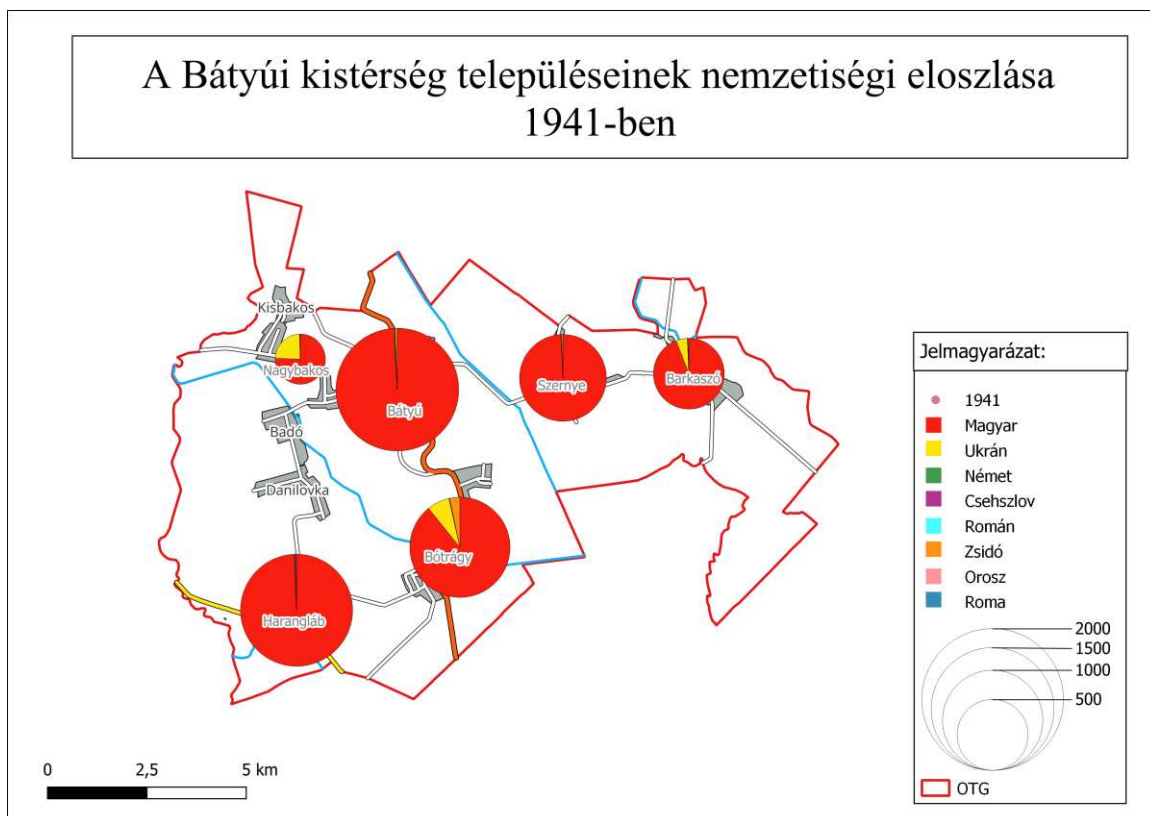
A Bátyúi kistérség településeinek nemzetiségi eloszlása 1930-ban

13.ábra. A Bátyúi kistérség településeinek nemzetiségi eloszlása 1930-ban

Forrás: (Sebők, 2022) Saját szerkesztés

Az 1930-as térkép jelentősen színesebb a többinél. A magyarok aránya csökken a településeken, de még ekkor is a többséget ők alkotják. Megfigyelhető, hogy az ukránok száma 1921-hez képest megnövekedik. Kisbakosban az ukránok száma szinte megegyezik a magyarokéval. Nagy változás figyelhető meg az ukránok számának növekedésben Barkaszón, Bátyuban és Bótrágyon is. 1921-ben még jelentős a csehszlovákok száma Bátyuban, Haranglábban, Nagybakosban és Bótrágyon is. Zsidók ekkor még színesítették a nemzetiségi összetételt kisebb-nagyobb számban, Nagybakos kivételével az összes településen.

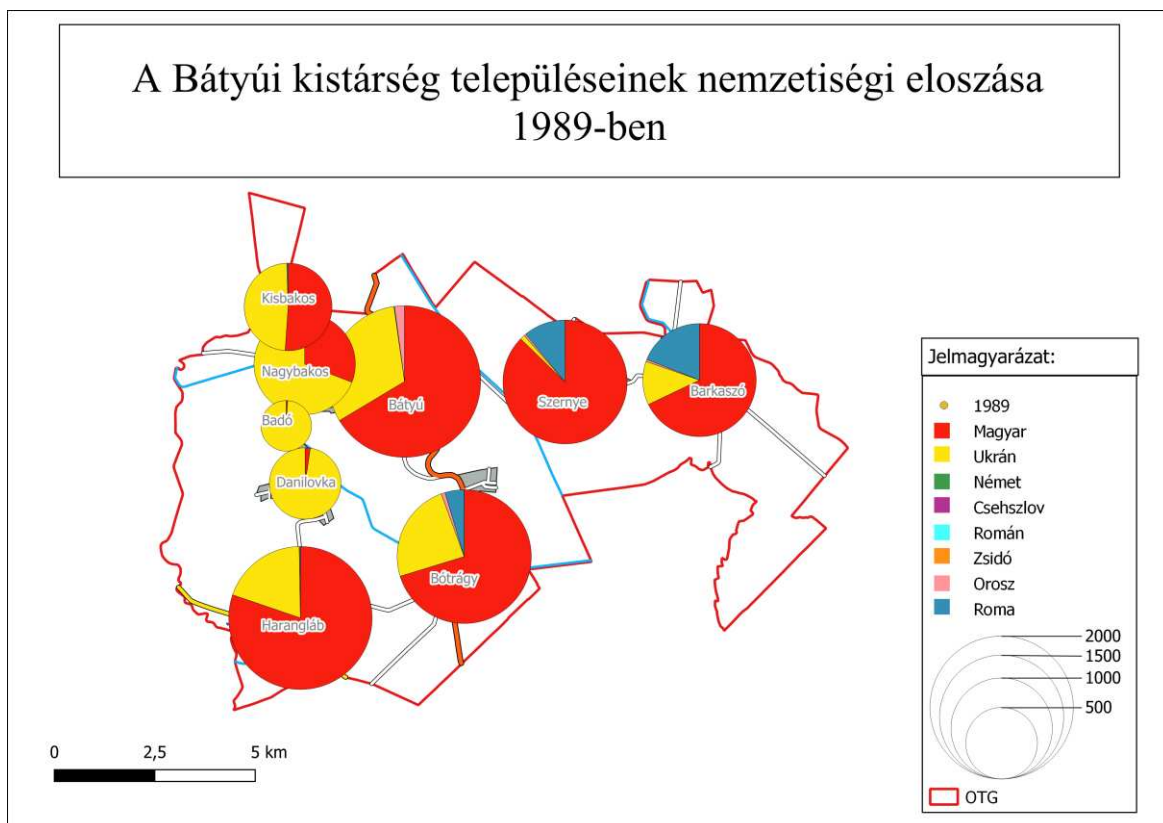

14. ábra. A Bátyúi kistérség településeinek nemzetiségi eloszlása 1941-ben

Saját szerkesztés Forrás: (Sebők, 2022)

1941-ben a csehszlovákok nem képezik többé a nemzetiségi összetételt ezeken a településeken. Szinte csak magyarok és ukránok élnek ekkor már a Bátyúi kistérség területén. Harangláb, Bátyúban és Szernyén szinte csak magyarok élnek. Nagybakosban ismét emelkedik az ukránok száma. Zsidók még kevés számban megtalálhatóak 1941-ben Bótrágyon.

Danilovka, Badó és Kisbakos esetében nem állnak rendelkezésünkre 1941-es adatok.

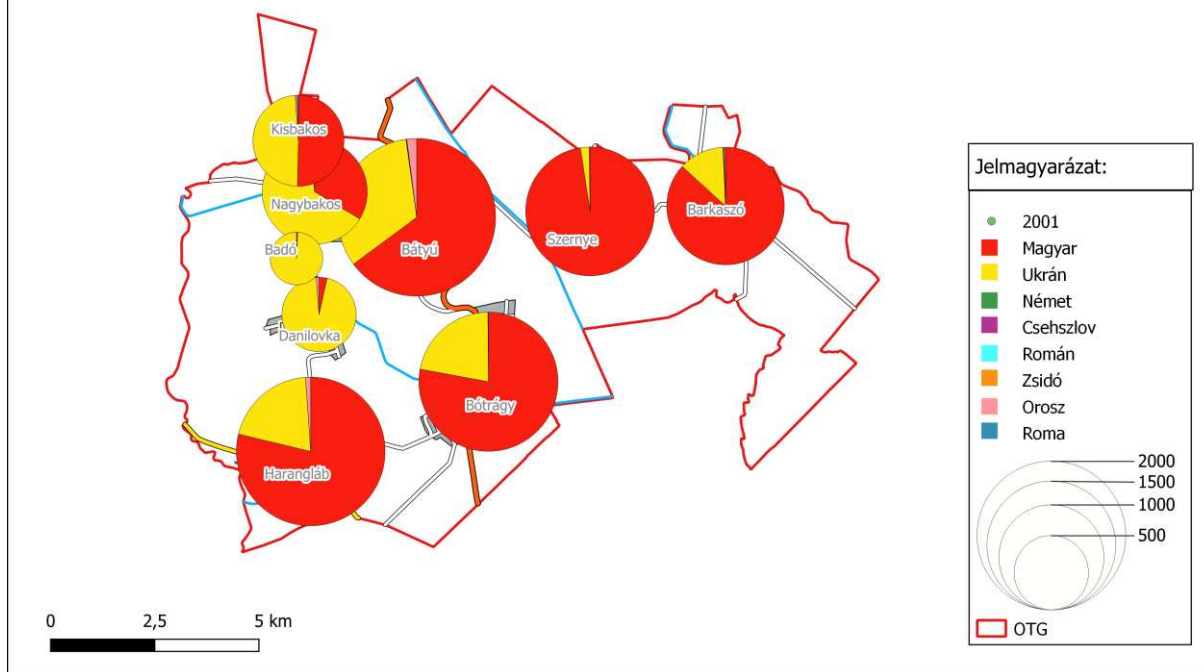

15.ábra. A Bátyúi kistérség településeinek nemzetiségi eloszlása 1989-ben

Saját szerkesztés Forrás: (Sebők, 2022)

1989-ben minden településről bőséges adatok állnak rendelkezésünkre. A térképen megfigyelhető az ukrán lakosság egyre növekszik minden településen. Nagybakosban, Kisbakosban, Danilovkán és Badóban már 1898-ban az ukrán lakosság volt többségben. A magyarok száma ekkor már csekély. 1989-ben Haranglábban, Bótrágyon, Szernyén és Barkaszón még a magyarok képezik a többséget. A romák aránya 1989-re nagyot nőtt. A legnagyobb roma népesség Barkaszón, Szernyén és Bótrágyon volt. Oroszok kevés számban Bátyúban voltak megtalálhatóak.

A Bátyúi kistérség településeinek nemzetiségi eloszlása 2001-ben

16.ábra. A Bátyúi kistérség településeinek nemzetiségi eloszlása 2001-ben

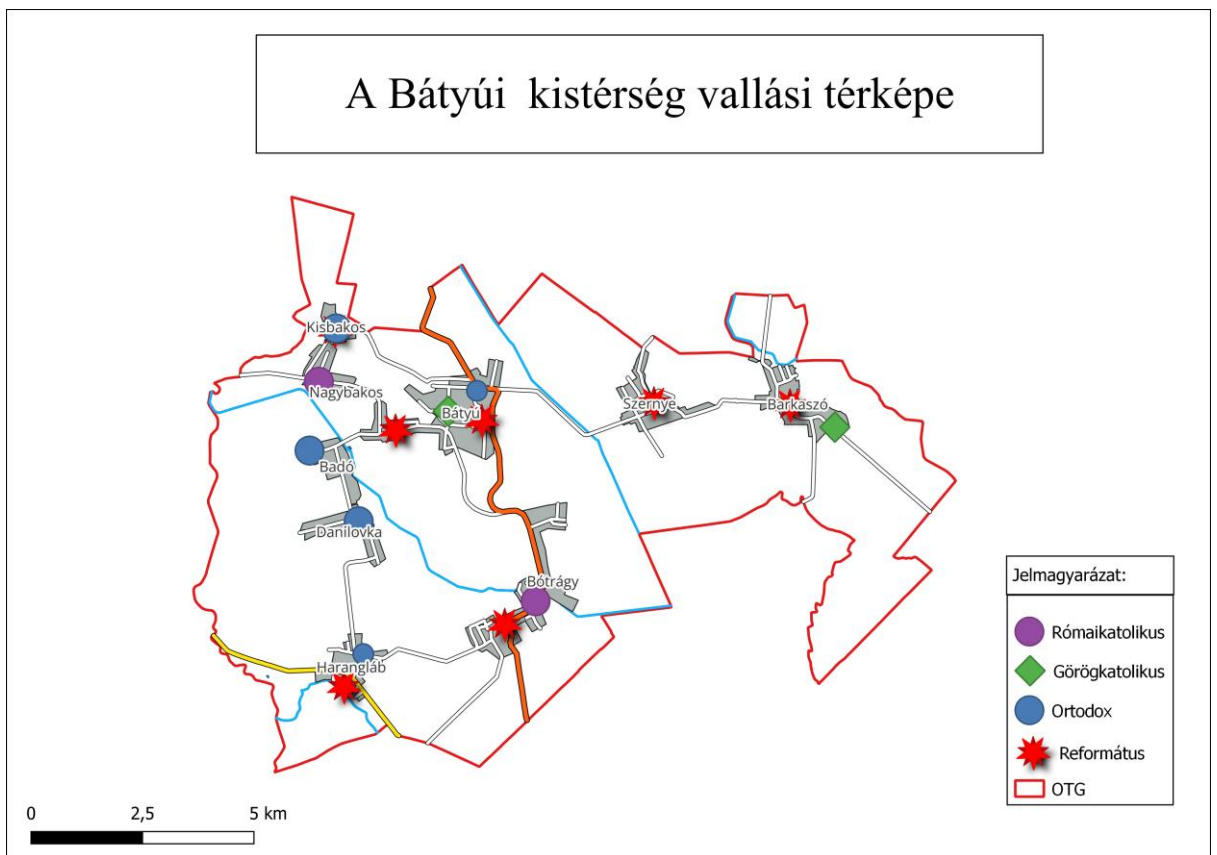
Saját szerkesztés

Az utolsó népszámlálás adatai alapján a Bátyúi kistérség települései többnyire két nemzetiségűek. Kivételt képeznek Harangláb, Bátyú és Danilovka. Ezeken a településeken orosz nemzetiségűek is élnek. Az ukrán népesség száma tovább növekedik. Jelentős magyar többségű települések a Bátyúi kistérségben, 2001-ben: Harangláb, Bótrágy, Bátyú, Barkaszó és Szernye.

4.3. A Bányúi kistérség falvainak vallási összetétele

A Bányúi kistérség településinek életében fontos szerepet tölt be a vallás. Felekezeti adatok 1870-es évektől 2001-ig állnak rendelkezésünkre. Számos felekezet található a kistérség területén. A legnagyobb számban a református, római katolikus, görögkatolikus és a pravoszláv egyházak hívei élnek a területen

Az ukrán ortodox templomok mindegyike ezen a településen a moszkvai patriarchátus joghatósága alá tartozik.

17.ábra. A Bányúi kistérség vallási térképe

Saját szerkesztés

Bátyú vallási összetétele

A település nagy része református vallású. Az egyház az 1700-as években keletkezett. A régi templom 1907-ben leégett, a mai templomot 1910-ben építették és 1988-ban újították fel.

A református mellett megjelent más vallás is, mint például a görögkeleti felekezet, amelyet a szláv idegen ajkú lakosság terjesztett el a településen. Az 1990-es évek közepén pravoszláv templomot építenek közadózattási összegből (*Beregszászi Anikó, 2003*).

10. táblázat

Bátyú felekezeti adatai 1880-1921

Év:	Római - katoliku s	Görög- katolikus	Reformát us	Evangéliku s	Ortodox	Izraelita	Össze sen
1880	85	103	971	11	–	142	1312
1890	116	56	1108	7	–	203	1490
1900	178	132	1295	–	–	197	1802
1910	166	94	1293	10	–	233	1796
1921	134	75	1459	–	–	230	1898

(*Sebők László, 1980-2001*)

A táblázatban megfigyelhető, hogy Bátýúban mindig a reformátusok voltak többségben. A legmagasabb számuk 1920-re tehető, de már az előző években is meghaladta az ezer főt. A reformátuson kívül jelentős számban éltek még itt római- és görögkatolikusok, számuk 1900-ban volt a legmagasabb. Evangélikusok kis számban voltak jelen 1880-ban, 1890-ben és 1910-ben. Az izraeliták 1880-ban jelentek meg és teljesen 1921-ig éltek itt, számuk 1910-ben volt a legmagasabb, 233 fő.

Harangláb vallási összetétele

A településen reformátusok élnek többségben. A templom 1993-ban épült fel, rövid időn belül, ebben az évben át is adták rendeltetésnek. A templom mellett állt a parókia, mely nem volt az egyház tulajdona. Amikor enyhült az államaparátus szorítása, a presbitérium kezdeményezésére a régi parókiát lebontották és ide építették az új korszerű templomot.

A reformátuson kívül még pravoszláv templom épült a településen, a haranglábi ukrán lakosság nagy része ezt a vallást gyakorolja.

11. táblázat

Harangláb felekezeti adatai 1870-1941

Év:	Római - katolikus	Görög- katolikus	Református	Evangélikus	Ortodox	Izraelita	Összesen
1870	8	1	264	–	–	9	282
1880	14	2	254	–	–	9	279
1890	33	–	277	–	1	19	330
1900	22	2	319	–	–	23	366
1910	5	1	327	–	–	24	357
1921	34	7	316	–	–	25	382
1930	44	18	391	–	–	17	470
1941	20	10	434	–	–	11	475

(Sebők László, 1980-2001)

A táblázatban 1870-től 1941-ig figyelhetünk meg felekezeti adatokat. Ebben az időben és jelenleg is a református vallásúak voltak többségben. Számuk 1940-ben volt a legmagasabb. Római- és görögkatolikusak is jelen voltak a faluban, ma ez már nem jellemző. Számuk az 1930-as években a legmagasabb. Mindössze egy ortodox vallású ember élt ez idő alatt Haranglábban, 1890-ben. Az izraeliták ez idő alatt végig jelen voltak a településen, számuk 1921-ig emelkedett aztán teljesen eltűntek Haranglábról.

Bótrágy vallási összetétele

Anyakönyvét 1770-től vezetik. A település előbb az evangélikus, majd a reformált hitre tért. A faluban római katolikus templom működött ezt vették át használatra. 1595-ben már az írások virágzó egyházként említik. Később egy fatemplomban szólt Istennek igéje, mely 1910-ben leégett. A bótrágyi lakosok, Tóth József lelkész vezetésével felépítette azt a neogótikus stílusú templomot, amelyben 850 férőhely volt. A templomot 1977-ben és 1995-ben felújították a hívek adományiból (*karpataljainepfoiskola.com*).

Bótrágyon a református templomon kívül római katolikus templom is épült. 1946-ban adtak engedélyt a megépítésére a szovjet hatóságok. 1950-re készült el, de csak két évig használhatták, ezután a hatóság elvette és raktárként üzemelt. 1995-ben készült el a mai templom, a régi templomból mindössze egy kereszt maradt meg (*munkacs-diocese.org*).

12. táblázat

Bótrágy felekezeti adatai 1870-1941

Év:	Római - katoliku s	Görög- katolikus	Reformát us	Evangéliku s	Ortodox	Izraelita	Összese n
1870	106	63	896	1	–	40	1108
1880	64	41	834	–	–	75	1014
1900	156	105	1061	–	4	77	1403
1910	246	53	1041	–	–	86	1426
1921	172	50	914	–	–	52	1188
1930	188	140	942	–	5	51	1326
1941	135	140	1071	–	2	72	1420

(Sebők László, 1880-2001)

A többi faluhoz hasonlóan megfigyelhető, hogy a felekezetek közül Bótrágyon is a reformátusok éltek mindig többségben. Számuk 1900-ban, 1910-ben és 1941-ben volt a legmagasabb. Római-és görögkatolikusok is nagy számban éltek itt, mai napig jelen vannak

Bótrágyon. Lélekszámuk 1910-ben és 1930-ban volt a legmagasabb. 1870-ben egy evangélikus vallású ember él itt. Ortodoxok néhány évben kis számban éltek itt, ma már nem képezik részét a településnek. Izraeliták 1970-től 1941-ig élnek itt, legmagasabb lélekszámuk 86 fő, 1910-ben.

Szernye vallási összetétele

Református templomuk a 15. században épült, gótikus stílusban. 1530-ban kapták meg a reformátusok. 1755-ben és 1774-ben átépítették, az eddigi gótikus stílust a barokk váltotta le. 1910-ben volt az utolsó felújítás, mai formáját akkor nyerte el. A szernyi cigány templomot 2000-ben fejezték be.

13. táblázat

Szernye felekezeti adatai 1870-1941

Év:	Római - katolikus	Görög- katolikus	Reformát us	Evangéliku s	Ortodox	Izraelita	Összes e
1870	24	45	1279	–	–	66	1414
1880	43	11	733	–	–	90	877
1890	51	36	842	–	–	97	1026
1900	52	48	978	–	–	114	1192
1910	54	44	1069	1	–	89	1256
1921	37	39	977	–	–	60	1113
1930	41	58	1060	–	–	52	1211
1941	24	45	1279	1	–	46	1395

(Sebők László, 1880-2001)

A falu életében mindig fontos szerepet töltött be a vallás. Az első adatok 1870-ben jelentek meg. Már ekkor is a református vallásúak voltak nagy számban a településen. Ma is református többségű Szernye. Számuk 1941-ben volt a legnagyobb. Római- és görögkatolikusok is jelen voltak ez idő alatt a faluban, kisebb-nagyobb számban. Ez idő folyamán csupán 2 evangélikus vallású élt itt. Szernyén 1870-től 1941-ig élnek izraeliták, legmagasabb 1900-ban volt a számuk.

Barkaszó vallási összetétele

A református egyház 1600-ban alakult meg. 1809 és 1818 között épült fel a település kőtemploma, amely 1835-ben súlyosan megrongálódott tűzvész következtében. 1873-ban állították helyre és ekkor nyerte el mai formáját. A reformátusok mellett nagy számban élnek itt görögkatolikusok is, akik a múlt század elején emelték fel templomukat. 1949-ben a sztálini utasításoknak megfelelően betiltották a görögkatolikus vallásgyakorlást. A görögkatolikusok 1989-ben kapták vissza jogaikat (*karpataljalap.net*).

14. táblázat

Barkaszó felekezeti adatai 1870-1941

Év:	Római - katolikus	Görög- katolikus	Református	Evangélikus	Ortodox	Izraelita
1870	51	82	802	2	–	95
1880	62	86	704	2	–	124
1890	60	61	726	6	–	133
1900	64	104	821	–	–	153
1910	73	154	793	2	–	117
1921	95	166	859	–	–	151
1930	127	265	1074	–	14	139
1941	120	328	1085	4	5	136

(Sebők László, 1880-2001)

Adatok 1870-től állnak rendelkezésünkre. Ekkor a reformátusok voltak többségben, ez mai nap sincs másképp. Lélekszámuk 1940-es években a legmagasabb. Római- és görögkatolikusok is nagy számban éltek itt ez idő során. Görögkatolikusok ma is élnek Barkaszón. Evangélikusok mindig kis számban éltek a településen. Az ortodox vallásúak

1930-ban jelentek meg Barkaszón, ma már nem élnek itt. Izraeliták a többi településhez jelen voltak itt is. 1880-ban már számuk meghaladta a száz főt, de a kétszázat sosem érte el.

Nagybakos vallási összetétele

A nagybakosi római katolikus közösség jelenleg 230-250 főt tart számon. A második világháború ideje alatt készítették el a templom alaprajzát, de akkor nem került megépítésre. Később a szovjet időszakban sem kezdték el a megépítését. A rendszerváltást követően a bakosi alkosok kérelmezték a templom felépítését. 1994-ben osztrák hitközségek támogatásából és helyi felajánlásokból kezdik meg a munkálatokat. 1997-ben készült el a templom, Szent László tiszteletére szentelték fel. A nagybakosi római katolikus templom az egyetlen templom Kárpátalján, amelyet Szent László király tiszteletére szenteltek fel. Az istentiszteletek magyar nyelven szólnak (*karpataljanépfiskola.com*).

Nagybakosban a katolikus templomon kívül református és ortodox templomok is vannak.

15. táblázat

Nagybakos felekezeti adatai 1910- 1941

Év:	Római - katoliku s	Görög- katolikus	Reformát us	Evangéliku s	Ortodox	Izraelita	Összese n
1910	210	116	255	–	6	35	622
1930	327	185	170	–	29	2	713
1941	90	289	367	3	229	1	979

(Sebők László, 1880-2001)

Nagybakos esetében rendkívül kevés adat áll rendelkezésünkre, mindössze három évben figyelhetjük meg a felekezetek számát a településen. 1910-ben a reformátusok és a rómaikatolikusok hasonló arányban voltak jelen Nagybakosban. Görögkatolikusok is nagy számban élnek ekkor itt. Az izraeliták száma ekkor 35, amely évről-évre csökkent. Ortodoxok ekkor még csekély számban voltak a faluban, 1941-re a 6 fő 229-re emelkedett, ma is nagy számban élnek ortodoxok a helyiek által Svobodának nevezett településen.

Badó vallási összetétele

Badóban egy templom található a Szent János templom. A szovjet hatalom első éveiben épült egy kis fatemplom épülete. Az építkezés ihletője, szervezője és irányítója Sztjepan Vorynka szerzetes volt. A falusiak szerint ő fejezte be az építkezést is. A községi tanács 1947. május 10-én kapta meg az engedélyt az építkezésre.

A falu közössége a „peresztrojka” idején az elsők között vállalkozott új templomépület építésére. A nyílt engedélyt még nem adták meg, a téglapülete építését rekonstrukciónak álcázták.

1989. február 8-án kérelmezték az építési engedélyt. 1991-ben a fatemplom épülete köré új épületet építettek, a fából állót elbontották és elszállították. Az építkezést Sztjepan Motycska, fia, Mihajlo Motycska, vezette, vele együtt az egész falu dolgozott (*wikipedia.org*).

16. táblázat

Badó felekezeti adatai 1989-2001

Év:	Római - katolikus	Görög- katolikus	Reformá- tus	Evangéli- kus	Ortodox	Izraelita	Összesen
1989	72	37	674	–	3	59	845
2001	80	78	762	2	–	92	1014

(Sebők László, 1880-2001)

Badó esetében is rendkívül kevés az adatunk. 1989-ben református többségű volt a falu. A római katolikusok száma ekkor 72 fő. Izraeliták is jelen voltak a településen ebben az időszakban.

Mára ez már teljesen megváltozott. a református vallás háttérbe szorult. Az emberek inkább ortodox, pravoszláv és katolikus vallásúak.

Kisbakos és Danilovka esetében nem álltak rendelkezésünkre adatok.

KÖVETKEZTETÉSEK

A munka során ismertettük a Bátyúi kistérség falvainak (Badótanya, Barkaszó, Bótrágy, Danilovka, Kisbakos, Harangláb, Nagybakos, Szernye) földrajzi helyzetét és a települések történelmi fejlődését, alakulását. Tiszta képet kaptunk a kistérség településeinek gazdaságáról.

A munkából kiderül, hogy a magyar nemzetiségűek mellett jelentős az ukránok száma ezeken a településeken. Továbbá korszaktól függően, németek, csehszlovákok, románok, zsidók, oroszok színesítették a Bátyúi kistérség településeinek nemzetiségi összetételét. A roma kisebbség Harangláb kivételével mindenhol megtalálható.

A nemzetiségi összetételt minden népszámlálás évében térképen szemléltettük.

Fény derült arra, hogy a Bátyúi kistérség településnek összesen 12 160 lakosa van. A falvak többségében a magyar nemzetiségűek dominálnak. A falvak többségében élnek cigányok, akik nem szerepelnek a hivatalos nemzetiségi statisztikába, mindössze a tanács rendelkezik róluk egy listával.

A Bátyúi kistérség települései mindig református többségűek voltak. Ez az ukrán falvaknál mára megváltozott (Badó, Nagybakos). A magyar falvak jelenleg is református többségűek. Az ukrán ortodox templomok mindegyike ezen a településen a moszkvai patriarchátus joghatósága alá tartozik.

A különböző vallásokat és azok templomainak helyét térképen ábrázoltuk.

ÖSSZEGZÉS

A munka első részében a Bányai kistérség általános jellemzésével foglalkoztunk. Irtunk a decentralizációs folyamatról, aminek következtében megalakultak a jelenlegi térségek. Térképen ábrázoltuk a Bányai kistérség elhelyezkedését Kárpátalján.

Felkutattuk a szakirodalmakat, évfolyammunkákat, szakdolgozatokat, amelyek ezeket a településeket dolgozták fel, ezek mind segítségül voltak munkánkban.

A munkát szakirodalmi kutatással végeztük el. Véleményem szerint tiszta képet kaptunk a Bányai kistérségről, annak földrajzi elhelyezkedéséről, általános adatairól, a települések gazdaságáról, társadalmi életükről.

Tiszta képet kaptunk arról, hogy 1870 óta milyen nemzetiségek és milyen számban éltek ezeken a településeken. Ezeket térképen szemléltettük.

Munkánkból kiderül, hogy milyen felekezetek voltak jelen 1870-2001 között a Bányai kistérség területén.

Összeségében elmondható, hogy a Bányai kistérség települései magyar többségű, de nagy számban vannak ukránok is. Az ukránokon kívül nagy kisebbséget képeznek a cigányok.

Vallás tekintetében elmondható, hogy a reformátusok alkotják a többséget. A reformátusokon kívül nagy számban vannak római- és görögkatolikusok.

Úgy véljük, hogy a kitűzött célunkat teljesítettük.

IRODALOMJEGYZÉK

1. Molnár D. István, (2021): A közigazgatási térfelosztás változásai a mai Kárpátalja területén: In: Csatóry, Gy (szerk.) Kárpátalja története: örökség és kihívások. Beregszász, Ukrajna, Ungvár, Ukrajna: II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, RIK-U Kiadó (2021) 788 p. pp. 13-32. , 20 p.

2. Molnár J. – Molnár D. I. (2005): Kárpátalja népessége és magyarsága a népszámlálási és népmozgalmi adatok tükrében. Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség Tankönyv- és Taneszköztanácsa, Beregszász.

3. Botlik József – Dupka György, 1993: Magyarlakta települések ezredéve Kárpátalján. Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest.

4. Lévai Evelin Erzsébet: Kárpátalja idegenforgalmi vonzerőinek keresletelemzése a Bányai kistérség (Beregszászi járás) lakosainak körében. Földtudományi és Turizmus Tanszék, Beregszász, 2022. 58 p.

5. Beregszászi Anikó, (2003): A kárpátaljai Bányai település, Bakó Boglárka szerk., *Lokális világok. Együttélés a Kárpát-medencében*, 321–332. Budapest: MTA Társadalomkutató Központ, 2003.

6. Lehoczky Tivadar, (1996): Bereg vármegye. Hatodik Síp Alapítvány-Mandátum Kiadó, Budapest-Beregszász

7. Barta Károly: Szernye gazdaság- és társadalomföldrajzi jellemzése. Földtudományi és Turizmus Tanszék, Beregszász, 2008.

8. Kovács Vanessza: Az egykori Szernye-mocsár falvainak hagyományos gazdálkodása. Történelem- és Társadalomtudományi Tanszék, Beregszász, 2021. 51 p.

9. <https://karpatalja.ma/tag/barkaszo/>

10. <https://www.karpataljainepfoiskola.com/botragy/>

11. <https://munkacs-diocese.org/hu/2011/10/01/botragyi-romai-katolikus-templom/>

12. <https://karpataljalap.net/2007/02/09/barkaszo-tortenete>

13. <https://www.karpataljainepfoiskola.com/nagybakos/>

14. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%B0%D0%B4%D1%96%D0%B2>

15. <https://hodinkaintezet.uz.ua/decentralizacio-karpataljan/>

ÁBRÁK JEGYZÉKE

1. ábra A Bányai kistérség elhelyezkedése Kárpátalján	7
2. ábra. A Bányai kistérség térképe.....	8
3. ábra. Bányai címere.....	9
4. ábra. Harangláb címere és zászlaja.....	11
5. ábra. Bótrágy címere	13
6. ábra. Barkaszó címere.	15
7. ábra. Épület Nagybakosban a Csehszlovák időkben, 1920.....	17
8. ábra. A Bányai kistérség településeinek nemzetiségi eloszlása 1880-ban.....	31
9. ábra. A Bányai kistérség településeinek nemzetiségi eloszlása 1890-ben.....	32
10. ábra. A Bányai kistérség településeinek nemzetiségi eloszlása 1900-ban.....	33
11. ábra. A Bányai kistérség településeinek nemzetiségi eloszlása 1910-ben.....	34
12. ábra. A Bányai kistérség településeinek nemzetiségi eloszlása 1921-ben.....	35
13. ábra. A Bányai kistérség településeinek nemzetiségi eloszlása 1930-ban.....	36
14. ábra. A Bányai kistérség településeinek nemzetiségi eloszlása 1941-ben.....	37
15. ábra. A Bányai kistérség településeinek nemzetiségi eloszlása 1989-ben.....	38
16. ábra. A Bányai kistérség településeinek nemzetiségi eloszlása 2001-ben.....	39
17. ábra. A Bányai kistérség vallási térképe	40

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. táblázat. Bátyú népességének változása 1870-2001 között.....	21
2. táblázat. Harangláb népességének változása 1980-2001 között.....	22
3. táblázat. Bótrágy népességének változása 1980-2001 között	23
4. táblázat. Szernye népességének változása 1980-2001 között	24
5. táblázat. Barkaszó népességének változása 1980-2001 között.....	25
6. táblázat. Nagybakos népességének változása 1980-2001 között	27
7. táblázat. Kisbakos nemzetiségének változása 1980-2001 között.....	27
8. táblázat. Danilovka népesség változása 1980-2001 között.....	28
9. táblázat. Badó népesség változása 1980-2001 között	28
10. táblázat. Bátyú felekezeti adatai 1880-1921.....	41
11. táblázat. Harangláb felekezeti adatai 1870-1941	42
12. táblázat. Bótrágy felekezeti adatai 1870-1941	43
13. táblázat. Szernye felekezeti adatai 1870-1941	44
14. táblázat. Barkaszó felekezeti adatai 1870-1941	45
15. táblázat. Nagybakos felekezeti adatai 1910- 1941	46
16. táblázat. Badó felekezeti adatai 1989-2001.....	47

РЕЗІЮМЕ

У першій частині нашої роботи ми розглянули загальну характеристику Батівської Територіальної Громади. У подальшому мова йде про процес децентралізації, в результаті якого утворилися нинішні громади. Ми створили карту Батівської Територіальної Громади.

У процесі дослідження ми ознайомились з фаховою літературою, переглянули курсові- та дипломні роботи які були написані у схожій тематиці.

У подальшому робота проводилася шляхом дослідження літератури. У процесі ми отримали чітке уявлення про Батівську громаду, її географічне положення, загальні дані, економіку поселень та їхнє соціальне життя.

За допомогою аналізу даних переписів населення ми отримали чітке уявлення про те, які національності і в якій кількості проживали в цих поселеннях з 1870 року по 2001 рік. Результати були зображені на картах.

Ми також проаналізували конфесійний склад населених пунктів Батівської ОТГ між 1870-2001 роками.

Загалом можна сказати, що населені пункти Батівської громади мають угорську більшість, але є й велика кількість українців. Окрім українців, значну національну меншину становлять цигани.

З точки зору релігії можна сказати, що реформати становлять більшість. Крім реформатів, є велика кількість римо- та греко-католиків.

Ми вважаємо, що досягли своєї мети.

NYILATKOZAT

Alulírott, Baranyi Dóra földrajz szakos hallgató, kijelentem, hogy a dolgozatomat a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán, a Földtudományi és Turizmus Tanszéken készítettem, földrajztanári diplomám megszerzése végett.

Kijelentem, hogy a dolgozatot más szakon korábban nem védtem meg, saját munkám eredménye, csak hivatkozott forrásokat használtam fel.

Tudomásul veszem, hogy a dolgozatomat a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola könyvtárában, a kölcsönözhető könyvek között helyezik el.

KÖSZÖNETNYÍLVÁNÍTÁS

Ezúton szeretném kifejezni köszönetemet témavezetőmnek Molnár D Istvánnak, aki mindenre segítségemre volt munkám során. Szakmai tapasztalatával és hozzáértésével nagyban hozzájárult szakdolgozatom elkészítéséhez. A munka során hasznos tanácsokkal és javaslatokkal látott el.

Köszönöm mindazoknak, akik tanulmányaim során segítségemre voltak és nagy mértékben hozzájárultak szakmai fejlődésemhez.

User name:
hidden by privacy settings

Check ID:
1015205209

Check date:
23.05.2023 12:31:45 CEST

Check type:
Doc vs Internet + Library

Report date:
23.05.2023 12:35:57 CEST

User ID:
100011756

File name: **Бороні Дора Андріївна**

Page count: **58** Word count: **9647** Character count: **75859** File size: **8.65 MB** File ID: **1014882773**

12.3% Matches

Highest match: **3.85%** with Internet source (<https://hu.wikipedia.org/wiki/B%C3%B3tr%C3%A1gy>)

11.7% Internet sources 330

Page 60

4.75% Library sources 203

Page 64

0% Quotes

Exclusion of quotes is off

Exclusion of references is off

0% Exclusions

No exclusions

Modifind

Text modifications detected. Find more details in the online report.

Replaced characters 11